

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ SYSTÉMU VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK V PŘÍPADĚ PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI DLUŽNÍKŮ

PROPOSALS TO IMPROVE DEBT COLLECTION IN CASE INSOLVENCY OF DEBTORS

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Jana Nuzíková

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Mgr. Helena Musilová

BRNO 2020

Zadání bakalářské práce

Ústav:	Ústav financí
Studentka:	Jana Nuzíková
Studijní program:	Ekonomika a management
Studijní obor:	Účetnictví a daně
Vedoucí práce:	Mgr. Helena Musilová
Akademický rok:	2019/20

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Návrhy na zlepšení systému vymáhání pohledávek v případě platební neschopnosti dlužníků

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod

Cíle práce, metody a postupy zpracování

Teoretická východiska práce: Zajištění a vymáhání pohledávek z právního, daňového a ekonomického hlediska

Analýza současného stavu (problému) z právního, daňového a ekonomického hlediska

Vlastní návrhy řešení včetně jejich ekonomického zhodnocení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Studentka provede podrobnou analýzu řešeného problému v oblasti pohledávek, a to jak z hlediska právních předpisů, tak i z hlediska ekonomického zhodnocení. Na základě rešerše odborné literatury obsažené v teoretické části práce navrhne studentka vhodná řešení problému. V návrzích zhodnotí jejich ekonomickou náročnost, klady a zápory a realizovatelnost v praxi. Ve všech částech bakalářské práce, tj. jak v části teoretické, tak i v části analytické a návrhové, se studentka bude věnovat problému komplexně, s využitím znalostí získaných během studia, se zaměřením na profilové předměty studijního oboru. Studentka se bude věnovat vedle právních aspektů řešeného problému rovněž problematice daní a ekonomickým ukazatelům relevantním pro řešený problém.

Základní literární prameny:

JIRSA, J. a kol. Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014: Kniha II. Praha: Havlíček Brain Team, 2014. ISBN 978-80-87109-46-5.

JIRSA, J. a kol. Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014: Kniha V. Praha: Havlíček Brain Team, 2014. ISBN 978-80-87109-50-2.

KINDL, M. Zajištění a utvrzení dluhů. Praha: C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-291-5.

NOVOTNÝ, P., M. NOVOTNÁ, P. BUDÍKOVÁ, J. IVIČIČOVÁ, K. KEDROŇOVÁ, I. ŠTROSOVÁ a M. ŠTÝSOVÁ. Smluvní právo. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0609-7.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2019/20

V Brně dne 29.2.2020

L. S.

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
ředitel

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá zajištěním a vymáháním pohledávek, především z hlediska insolvence. V teoretické části jsou charakterizovány základní pojmy z právního, účetního, daňového a ekonomického hlediska. Analytická část se zabývá uspokojením, postoupením a zajištěním pohledávek tří věřitelů v rámci insolvenčního řízení. Následně jsou nastíněna vhodná opatření pro věřitele z hlediska neuhrazení pohledávek a co nejvyššího uspokojení v případě insolvence dlužníka.

Klíčová slova

pohledávka, věřitel, dlužník, zajišťovací instrumenty, vymáhání pohledávek, insolvence

Abstract

This bachelor thesis deals with securement and enforcement of debts especially in the case of debtor's insolvency. Theoretical part describes fundamental concepts from legal, accounting, tax, and economic point of view. Analytical part deals with satisfaction, assignment, and securement of claims of three creditors during the insolvency proceedings. This is followed by outlined measures for creditors regarding failed repayment of claims and to obtain the highest possible satisfaction in case of debtor's insolvency.

Key words

debt, creditor, debtor, hedging instruments, debt collection, insolvency

Bibliografická citace

NUZÍKOVÁ, Jana. *Návrhy na zlepšení systému vymáhání pohledávek v případě platební neschopnosti dlužníků* [online]. Brno, 2020 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/127678>. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí. Vedoucí práce Helena Musilová.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 16. května 2020

.....

Jana Nuzíková

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. Heleně Musilové za její odborné vedení, cenné a věcné připomínky při psaní mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat insolvenčnímu správci za poskytnutí odborných a potřebných rad a informací. Nakonec chci poděkovat mé rodině za neustálou podporu, trpělivost a pozitivní energii během celého studia.

OBSAH

ÚVOD	11
CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ	12
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE: ZAJIŠTĚNÍ A VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK Z PRÁVNÍHO, DAŇOVÉHO A EKONOMICKÉHO HLEDISKA	15
1.1 Pohledávka a její příslušenství.....	15
1.2 Vznik pohledávek	15
1.3 Zajišťovací instrumenty	16
1.4 Způsoby utvrzení dluhu	18
1.5 Zánik pohledávek.....	19
1.6 Promlčení.....	21
1.7 Prekluze	22
1.8 Předcházení vzniku problémových pohledávek	22
1.9 Způsoby řešení pohledávek po splatnosti	23
1.9.1 Vymáhání pohledávek mimosoudní cestou	23
1.9.2 Vymáhání pohledávek soudní cestou	25
1.10 Účetní a daňové hledisko pohledávek	31
1.10.1 Účtování pohledávek	31
1.10.2 Oceňování pohledávek.....	31
1.10.3 Opravný daňový doklad.....	32
1.10.4 Tvorba opravných položek	32
1.11 Ekonomické hledisko pohledávek	34
1.12 Shrnutí teoretické části.....	36
2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU (PROBLÉMU) Z PRÁVNÍHO, DAŇOVÉHO A EKONOMICKÉHO HLEDISKA	38

2.1	Charakteristika vybraných věřitelů	39
2.2	Uspokojení pohledávek v rámci insolvenčního řízení	41
2.3	Uspokojení pohledávek věřitelů přihlášených v insolvenčním řízení	43
2.4	Postup věřitele A po přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení vedeného s dlužníkem ve vazbě na postoupení pohledávky	46
2.5	Postup věřitele B po přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení vedeného s dlužníkem ve vazbě na zajištění pohledávky	48
2.6	Postup věřitele C po přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení vedeného s dlužníkem z hlediska účetního a daňového	49
2.7	Pohledávky věřitele C z ekonomického hlediska	54
2.8	Dopad insolvence dlužníka na činnost věřitele z ekonomického hlediska	57
2.9	Shrnutí analytické části	58
3	VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ VČETNĚ JEJICH EKONOMICKÉHO ZHODNOCENÍ.....	59
3.1	Předcházení vzniku problémových pohledávek	59
3.2	Zajištění pohledávek	61
3.3	Mimosoudní vymáhání pohledávek	63
3.4	Soudní vymáhání pohledávek	64
3.5	Podání přihlášky pohledávky	68
3.6	Účetní, daňové a ekonomické hledisko pohledávek	73
3.7	Dopady koronavirové krize na věřitele	73
3.8	Zhodnocení návrhů řešení a vyjádření insolvenčního správce	75
	ZÁVĚR	77
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	79
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	85
	SEZNAM GRAFŮ	86
	SEZNAM OBRÁZKŮ	87

SEZNAM TABULEK.....	88
SEZNAM VZORCŮ.....	90

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá problematikou zajištění a vymáhání pohledávek. Především se zaměřuje na uspokojení věřitelů v případě insolvence dlužníka. Insolvence je v dnešní době velmi častý prostředek, který umožňuje dlužníkům dostat se z tzv. dluhové pasti za splnění určitých podmínek. Věřitelé by proto měli podniknout takové kroky, které jim zajistí v budoucnu co nejvyšší uspokojení jejich pohledávek.

Pro účely této bakalářské práce oslovila autorka insolvenčního správce, v jehož kanceláři vykonávala odbornou praxi v rámci třetího ročníku studia na vysoké škole. Insolvenční správce byl ochoten pomoci s problematikou a nejasnostmi v daném úkonu. V praxi měla autorka této bakalářské práce možnost nahlédnout do oblasti insolvence, která je velmi aktuální. Po konzultaci s insolvenčním správcem a po následné analýze dlužníků získané na základě informací z insolvenčního rejstříku bylo dle vybraných kritérií uvedených v metodice a postupech bakalářské práce zvoleno patnáct dlužníků.

Teoretická část se zaměřuje na pohledávky z právního, účetního a ekonomického hlediska. Zejména na způsoby zajištění pohledávek a podoby vymáhání pohledávek soudní i mimosoudní cestou.

Analytická část se věnuje samotné analýze vybraných dlužníků a následnému zhodnocení uspokojení tří vybraných věřitelů. Poté se zabývá možným postupem věřitelů po přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení, načež u jednoho z věřitelů jsou vypočítány také vybrané ekonomické ukazatele.

Vlastní návrhy řešení obsahují doporučení pro podnikatele, která by měla zlepšit zajištění a vymáhání pohledávek. Do části vlastních návrhů patří také účetní, daňové či ekonomické návrhy a postupy, jak podat přihlášku pohledávky do insolvenčního řízení. Obsahem návrhové části jsou také dopady „koronavirové“ krize na věřitele, dlužníky a činnost insolvenčních správců.

CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ

Bakalářská práce se zabývá problémem tří věřitelů, jejichž dlužníci byli v insolvenčním řízení. Insolvenční správce byl pověřen insolvenčním soudem vykonávat povinnosti dle insolvenčního zákona a komunikovat s daným dlužníkem po dobu insolvenčního řízení tak, aby dlužník vykonával své povinnosti vedoucí k plnění závazků vůči věřitelům.

Dlužníci byli vybráni následovně. U všech dlužníků povolil soud řešení úpadku formou oddlužení plněním splátkového kalendáře. Jednalo se o insolvenční řízení zahájená před novelou insolvenčního zákona, která nabyla účinnosti 1.6.2019, a v rámci této formy oddlužení nedocházelo k plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Oddlužení se stalo kritériem pro výběr dlužníků z toho důvodu, že podle insolvenčního správce jde o nejčastější způsob řešení úpadku. V této bakalářské práci se autorka práce zaměřuje na oddlužení osob nepodnikajících. Oddlužení manželů není do práce zahrnuto, neboť průběh řízení se často liší od formy oddlužení jednotlivců. Insolvenční řízení vedené s vybranými dlužníky bylo pravomocně ukončeno v období od ledna do července roku 2019. V práci jsou tedy díky dostatku informací pro následnou analýzu dlužníků řešeny pouze řízení ukončená.

V těchto insolvenčních řízeních bylo na základě analýzy vybráno patnáct dlužníků a nejčastěji se opakující věřitelé. Věřiteli jsou dvě banky a jedna akciová společnost poskytující telekomunikační služby. V rámci bakalářské práce jsou označeni jako věřitelé A, B a C. Cílem analýzy je rozbor postupu těchto tří věřitelů, respektive zhodnocení jejich úspěšnosti vymáhání pohledávek, ať už z hlediska zajištění či postoupení. Zajištění a postoupení pohledávek se týkalo dvou vybraných věřitelů. Pohledávka může být uspokojena pouze v případě jejího přihlášení věřitelem do insolvenčního řízení. Pokud pohledávka není přihlášena, může to mít negativní dopady na ekonomickou činnost věřitele, na základ daně z příjmu i na celkový výsledek hospodaření.

Hlavním cílem bakalářské práce je doporučit věřitelům opatření předcházející vzniku problémových pohledávek. Bakalářská práce se také snaží ukázat, jak postupovat v případě, že dlužník neplní své závazky a jak získat co největší uspokojení pohledávek v rámci oddlužení dlužníka. Dlužník neplnil již několik měsíců po splatnosti věřitelům úvěry ani povinnosti vyplývající ze smlouvy. Po zjištění úpadku dlužníka musí věřitelé

učinit opatření, která by vedla k co nejvyššímu uspokojení pohledávek. Tento proces zahrnuje zejména podání přihlášek pohledávek do insolvenčního řízení za účelem uspokojení těchto pohledávek. Zjištění úpadku daného dlužníka má vliv také na účetnictví věřitelů a jejich daňovou povinnost. Ekonomické hledisko se zabývá dopady insolvence dlužníka na věřitelovu činnost. Dále jsou také vypočítány ukazatele likvidity a aktivity věřitele poskytujícího telekomunikační služby.

Prvotním krokem pro zpracování bakalářské práce byla konzultace s insolvenčním správcem, kdy došlo k vymezení problému. Následně je zpracována teoretická část, kde jsou vysvětleny pojmy související s problematikou vymáhání pohledávek, insolvence, ekonomiky, účetnictví a daní, a to za pomoci rešerše odborné literatury a právních předpisů. V analytické části jsou charakterizováni věřitelé jako podnikatelské subjekty. Ze seznamu přihlášených pohledávek je zjišťováno, zda je některá z pohledávek postoupena novému věřiteli nebo zajištěna. Pokud jsou pohledávky zajištěny nebo postoupeny, jsou stejně jako nezajištěné a nepostoupené pohledávky zhodnoceny z hlediska úspěšnosti jejich vymáhání daným věřitelem. Dalším krokem je vyčíslení celkového uspokojení těchto pohledávek na konci insolvenčního řízení. U jednoho z věřitelů je zaúčtován nejen vznik pohledávky, ale také tvorba opravné položky k neuhrazené pohledávce, odpis zbylé části pohledávky a zrušení opravné položky. Daňové hledisko se zaměřuje na vliv účtování pohledávky na základ daně z příjmu a dále na možnost opravného daňového dokladu u pohledávky za dlužníkem v insolvenčním řízení. Z ekonomického hlediska je popsán vliv neuhrazených či částečně uhrazených pohledávek na ekonomiku věřitele, což je také následně prezentováno z hlediska ukazatelů aktivity a likvidity u jednoho z věřitelů. Poté jsou v rámci této práce předložena vhodná opatření pro věřitele, tj. jak dosáhnout co nejvyššího uspokojení. Jedná se zejména o doporučení, jak předcházet vzniku problémových pohledávek. V případě zjištění úpadku dlužníka je uveden postup podání přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení, náležitosti přihlášky pohledávky a důsledky nepřihlášení pohledávky.

Díky praxi v kanceláři insolvenčního správce je použita metoda indukce, dedukce a syntéza. Indukcí je dospíváno k teoretickým zobecněním na základě zkoumání jednotlivých jevů z praxe. Dedukce znamená opačný postup než indukce. Vychází tedy od méně obecného k obecnějšímu, tj. zjišťuje, zda je vyslovená hypotéza schopna vysvětlit zkoumaný fakt. Syntéza představuje základ pro pochopení vzájemné

provázanosti a souvislosti jevů (1). Dále je aplikována také metoda rozhovoru a analýzy dat z interních dokumentů insolvenčního správce a insolvenčního rejstříku.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE: ZAJIŠTĚNÍ A VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK Z PRÁVNÍHO, DAŇOVÉHO A EKONOMICKÉHO HLEDISKA

V teoretické části jsou interpretovány základní pojmy týkající se pohledávek z právního, daňového, účetního a ekonomického hlediska, které budou vysvětleny pro vypracování analytické části a vlastních návrhů řešení. Jedná se především o teze související se samotným vznikem pohledávek, jejich zajištěním a také insolvenčním řízením.

1.1 Pohledávka a její příslušenství

ObčZ se v části relativních majetkových práv, přesněji v § 1721, zabývá právem věřitele na určité plnění od dlužníka, kdy dlužníkovi vzniká závazek a věřiteli pohledávka (3). „*Pohledávka vyjadřuje právo věřitele požadovat po druhé osobě – dlužníkovi plnění určitého závazku*“ (2, s. 80).

Je-li věřitel uspokojen, pohledávka zaniká (2, s. 181). Závazek musí být splněn způsobem takovým, jakým bylo sjednáno, a to z hlediska času a místa (4, s. 83).

Práva, která náleží k pohledávce věřitele a jsou uplatňována společně s ní, jsou nazývána příslušenstvím pohledávek. Příslušenství pohledávek tvoří úroky, úroky z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním (5, s. 130).

1.2 Vznik pohledávek

§ 1723 odst. 1 ObčZ definuje závazek následovně:

„*Závazek vzniká ze smlouvy, z protiprávního činu, nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá*“ (3).

Závazek vyplývající z těchto právních skutečností musí vzniknout v souladu s právem a věřitel není povinen prokazovat důvod vzniku tohoto závazku (6, s. 18).

Smlouva

Nejčastějším důvodem pro vznik pohledávky je smlouva, jejíž definice vychází z § 1724 odst. 1 ObčZ. Smlouva může být uzavřena mezi dvěma nebo více stranami. Věřitel má právo na obdržení určitého plnění od dlužníka a dlužník má povinnost toto plnění věřiteli poskytnout (6, s. 17).

„Smlouvou projevují strany vůli zřídit mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy“ (3). Aby došlo k uzavření smlouvy, musí se obě smluvní strany shodnout na jejím obsahu. Smluvní strany si mohou sjednat ve smlouvě vše, co uznají za vhodné. Podmínkou je však jednat tak, aby nedošlo k rozporu se zákonem a dobrými mravy (4, s. 45).

Strany mohou uzavřít dva typy smluv. „Pojmenované smlouvy“ jsou jasně vymezeny ObčZ, a to jako samostatný smluvní typ. U pojmenovaných smluv je důležité zejména vymezení práv a závazků, na kterých se smluvní strany dohodly. Naopak nepojmenovaná smlouva, tzn. „inominátní kontrakt“, umožňuje smluvní volnost a taktéž vymezení práv stran. Strany mohou uzavřít takovou smlouvu, která není upravena ObčZ a není v rozporu se zákonem a dobrými mravy (4, s. 48). Pro vznik smlouvy je nutné, aby obsahovala náležitosti jednotlivých typů smluv. Náležitosti jsou definovány v ObčZ. Každá smlouva by měla obsahovat informace o smluvních stranách, o předmětu plnění, o výši plnění a vlastnoruční podpis (6, s. 19-20).

Kromě smlouvy písemné, je možné uzavřít i smlouvu ústní, u které je však nutné přijmout ústní návrh smlouvy ihned. Pokud se v průběhu trvání ústní smlouvy vyskytne problém, může však dojít k složitému prokazování. Pokud se jedná o písemnou formu smlouvy, je povinností vyhotovit dva výtisky této smlouvy. Změnu či doplněk písemných smluv je potom nutné doložit také v psané podobě (6, s. 20).

1.3 Zajišťovací instrumenty

Zajištění slouží ke zvýšení jistoty věřitele v případě, že se nedočká plnění od dlužníka. Při nesplnění dluhu dlužníkem může věřitel použít dané zajištění jako ekonomickou náhradu (4, s. 101).

„Pohledávky si věřitel vůči dlužníkovi může zajistit formou a způsobem stanoveným v zákoně“ (6, s. 201).

Pohledávku lze zajistit následujícími způsoby:

Ručení

ObčZ v § 2018 odst. 2 jasně definuje ručení jako závazek ručitele uspokojit věřitele v případě nesplnění závazku dlužníka. S prohlášením ručitele musí věřitel souhlasit, jinak po něm nemůže nic žádat. Prohlášení ručitele musí mít písemnou formu (3). Aby bylo prohlášení ručitele platné, musí existovat platná pohledávka vůči dlužníkovi. Závazek

dlužníka musí v době učinění ručitelského závazku existovat (6, s. 206). Ručení se může vztahovat na celý závazek, ale i na jeho část. Část dluhu zajištěnou ručením definuje § 2020 ObčZ.

„Je-li ručením zajištěna pouze část dluhu, nesnižuje se rozsah ručení částečným plněním, zůstává-li dluh nesplněn ve výši, v jaké je zajištěn ručením“ (3).

Z § 2027 ObčZ vyplývá, že pokud ručí za závazek více ručitelů, každý z nich ručí za dluh v plné výši (3). Ručitel plní pohledávku v případě, kdy dlužník neplnil svůj závazek a věřitel ho písemně vyzve k plnění. Pohledávka dlužníka může být v případě jejího nesplnění uspokojena plněním z majetku ručitele, a to z celé hodnoty majetku (4, s. 102-103). Ručení zaniká v případě zániku dluhu, který byl zajištěn. Ustanovení § 2026 ObčZ definuje situaci, kdy ručení nezaniká.

„Ručení však nezaniká, pokud dluh zanikl pro nemožnost plnění dlužníka, a ručitel jej splnit může, nebo pro zánik právnické osoby, která je dlužníkem“ (3).

Finanční záruka

ObčZ v § 2029 definuje finanční záruku, která vzniká na základě prohlášení výstavce v záruční listině o uspokojení věřitele do výše určité částky v případě nesplnění dluhu dlužníka, anebo pokud se splní jiné podmínky uvedené v záruční listině. Záruční listina, stejně jako prohlášení ručitele, musí mít písemnou formu (3). Pokud jsou splněny stanovené podmínky a zároveň dojde k výzvě ze strany věřitele, výstavce má povinnost plnit pohledávky z finanční záruky (4, s. 103). V případě, že je výstavcem tuzemská banka, zahraniční banka nebo úvěrní a spořitelní družstvo, vychází se z § 2029 ObčZ a jedná se o bankovní záruku (3).

Zajišťovací převod práva

Dle § 2040 ObčZ dojde na základě smlouvy o zajišťovacím převodu k převedení práva na věřitele. Právo je zajištěno dlužníkem nebo třetí osobou. K zajišťovacímu převodu práva dochází s rozvazovací podmínkou (3). To znamená, že pokud je dluh splněn dlužníkem, převedené právo přechází zpět na dlužníka, popřípadě na třetí osobu poskytující toto právo. Dojde-li ke nesplnění dluhu, věřitel si může ponechat převedenou věc. Nemusí dojít ke zpeněžení této věci (4, s. 104).

Zástavní právo

Z § 1312 odst. 1 ObčZ vyplývá, že zástavní právo vzniká nejčastěji na základě zástavní smlouvy, v níž je ujednáno předmět zástavy, a také skutečnost pro jaký dluh je zástavní právo zřízeno (3). Dle § 1310 odst. 1 ObčZ může být předmětem zástavy každá věc, se kterou lze obchodovat (3). Zástavní právo je však možné zřídit i k věci, která bude v budoucnu ve vlastnictví dlužníka (5, s. 84). Jak je uvedeno v § 1310 odst. 1 ObčZ, k takové věci zapsané ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav se zapíše zástavní právo, pokud vlastník věci souhlasí (3). Zástavní právo v tomto případě vzniká dnem nabytí vlastnického práva. Zástavní právo k nemovitým věcem vzniká vkladem do katastru nemovitostí, zatímco k movitým věcem vzniká odevzdáním věci zástavnímu věřiteli (5, s. 84).

„Podstatou zástavního práva je zajištění pohledávky věřitele pro případ, že závazek dlužníka nebude včas splněn s tím, že v takovém případě lze dosáhnout uspokojení z výtěžku zpeněžení konkrétní zástavy“ (6, s. 212).

Zadržovací právo

Zadržovací právo není klasickým způsobem zajištění dluhu (7, s. 283). ObčZ ho v § 1395 odst. 1 charakterizuje takto:

„Kdo má povinnost vydat cizí movitou věc, kterou má u sebe, může ji ze své vůle zadržet k zajištění splatného dluhu osoby, jíž by jinak měl věc vydat“ (3).

„[...] právo toho, kdo má povinnost vydat dlužníkovu movitou věc, kterou má u sebe, takovou věc zadržet k zajištění splatného a za zákonem stanovených podmínek i nesplatného dluhu, takže ji nemusí vydat osobě, které by jinak věc vydat měl“ (8, s. 69).

Věřitel má oprávnění věc zadržet v případě neuspokojení jeho pohledávky vůči tomu, kdo věřiteli danou věc odevzdal (8, s. 69).

1.4 Způsoby utvrzení dluhu

„Utvrzení dluhu je další prostředek, který posiluje právní postavení věřitele“ (4, s. 105). Dluh lze utvrdit buď smluvní pokutou, nebo uznáním dluhu.

Smluvní pokuta

Dle § 2048 ObčZ lze sjednat smluvní pokutu při porušení povinnosti dlužníka, a to i v plnění jiném než peněžním (3). Pokud dlužník řádně neplní svůj závazek, věřitel vůči němu může uplatnit tuto sankci. Smluvní strany se při sjednávání smluvní pokuty dohodnou na výši pokuty, případně na způsobu jejího určení. Sjednání smluvní pokuty lze dojednat ve smlouvě nebo dodatečně (4, s. 105-106). Funkcí smluvní pokuty je tedy dlužníka nutit k řádnému splnění závazku. Smluvní pokuta je ale také jakási náhrada škody v paušalizované podobě (6, s. 202). V případě, že dlužník uhradil smluvní pokutu, neznamená to, že se zbavil povinnosti plnit i nadále svůj dluh (4, s. 106).

Uznání dluhu

Další možností utvrzení dluhu je uznání dluhu, tedy závazku, a to peněžitého nebo nepeněžitého (4, s. 106). Dle § 2053 ObčZ platí, že dluh trvá v době uznání, pokud dlužník uzná svůj dluh co do důvodu a výše na základě prohlášení v písemné formě (3). Uznání dluhu usnadňuje věřiteli procesní situaci v případě domáhání se zaplacení dluhu soudní cestou. Jestliže dlužník platí úroky, je dluh uznán na základě částky, z níž se tyto úroky platí. ObčZ § 2054 odst. 1 uvádí, že je-li plněn dluh z části, tj. formou částečného plnění, má účinky uznání zbytku dluhu. Avšak jen tehdy, pokud lze s okolností usoudit, že částečným plněním dlužník uznal i zbytek dluhu (3). Je-li pohledávka věřitele promlčena, placení úroků se nepovažuje za uznání dluhu, stejně, jako se za to nepovažuje uznání dluhu v případě částečného plnění (4, s. 106).

1.5 Zánik pohledávek

V následujícím textu budou popsány způsoby zániku pohledávek. Zánik pohledávek je vymezen v ObčZ od § 1908 až po § 2009.

Splnění dluhu

Dle § 1908 ObčZ závazek zaniká, jestliže dlužník svůj dluh splní. Dluh plní na svůj náklad a nebezpečí, a to řádně a včas (3).

Dohoda

Dohoda může vzniknout mezi věřitelem a dlužníkem za účelem zrušení závazku, kdy dojde ke zproštění povinností obou stran. Pokud závazek zanikne, nelze jej znovu

obnovit. Jedná-li se o závazek vícestranný, dohoda musí být podepsána všemi účastníky. Závazek zaniká v okamžiku uzavření dohody o zrušení závazku, která nemusí být sjednána písemně (4, s. 95).

Započtení

Ustanovení § 1982 odst. 1 ObčZ definuje započtení následovně.

„Dluží-li si strany vzájemně plnění stejného druhu, může každá z nich prohlásit vůči druhé straně, že svoji pohledávku započítává proti pohledávce druhé strany“ (3).

Jedná se o takové pohledávky, které lze soudně vymáhat. Započtení může vzniknout na základě jednostranného jednání smluvní strany nebo dohodou. Důsledkem započtení je vzájemné rušení pohledávek v rozsahu jejich krytí (4, s. 96).

Odstupné

Dle § 1992 ObčZ si strany mohou ujednat zrušení závazku jednou stranou na základě zaplacení odstupného. Toto právo zaniká straně, která zčásti přijala plnění od druhé strany nebo sama druhé straně plnila (3).

Splynutí

Jak je ustanoveno v § 1993 odst. 1 ObčZ, závazek může zaniknout i tehdy, dojde-li ke splynutí práva a povinností v jedné osobě z jakéhokoliv důvodu (3). Jedna a tatáž osoba má tak povinnost z dluhu a zároveň oprávnění k pohledávce. Je-li na dlužnické straně více dlužníků zavázaných společně a nerozdílně, dluh zaniká splynutím jen do výše podílu konkrétního spoludlužníka. V případě spoluvěřitele je postup obdobný a pohledávka zanikne jen do výše podílu konkrétního spoluvěřitele (4, s. 97).

Prominutí dluhu

Dojde-li k prominutí dluhu dlužníka ze strany věřitele, předpokládá se souhlas dlužníka s prominutím dluhu, pokud však tento dlužník neprojevil bez zbytečného odkladu svůj nesouhlas výslovně nebo plněním dluhu (4, s. 97).

Výpověď

Ustanovení § 1998 ObčZ se zabývá zánikem formou výpovědi. Výpovědí lze závazek ukončit, pokud si tak ujednájí strany, nebo stanoví-li tak zákon. K zániku závazku

dochází, pokud uplyne výpovědní doba nebo dnem nabytí účinnosti výpovědi, lze-li závazek vypovědět bez výpovědní doby (3).

Odstoupení od smlouvy

Z § 2001 a § 2002 ObčZ vyplývá, že od smlouvy lze odstoupit v případě, kdy si to ujednájí strany, nebo stanoví-li tak zákon. K odstoupení může dojít i v případě porušení smlouvy (3).

Následná nemožnost plnění

Dle § 2006 ObčZ závazek zanikne v případě, že se stane dluh po vzniku závazku nesplnitelným a závazek je tak nemožné plnit. Nemožnost tohoto plnění musí dlužník prokázat (3).

Smrt dlužníka nebo věřitele

Povinnost dlužníka zaniká i v případě jeho smrti, jak je uvedeno v § 2009 ObčZ. Avšak jen v případech, kdy obsahem povinnosti je plnění vázané na jeho osobu. V případě smrti věřitele zaniká závazek, je-li plnění omezeno jen na jeho osobu (3).

Fixní závazek

Z § 1980 ObčZ vyplývá, že pokud byla ve smlouvě sjednána přesná doba plnění a ze smlouvy nebo z povahy závazku vyplývá nemožnost věřitele mít na opožděném plnění zájem, závazek zaniká počátkem prodlení dlužníka. Výjimkou je oznámení věřitele, že trvá na splnění smlouvy (3).

1.6 Promlčení

Ustanovení § 609 ObčZ definuje promlčení následovně.

„Nebylo-li právo vykonáno v promlčecí lhůtě, promlčí se a dlužník není povinen plnit. Plnil-li však dlužník po uplynutí promlčecí lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil“ (3).

Z § 629 ObčZ vyplývá, že délka promlčecí lhůty je tři roky. Jedná-li se o majetkové právo, toto právo je promlčeno nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy dospělo, tedy kdy bylo splatné (3). Dle § 630 ObčZ si strany mohou ujednat kratší nebo delší promlčecí lhůtu počítanou ode dne prvního možného uplatnění práva, než stanoví zákon. Promlčecí lhůta však musí trvat nejméně jeden rok a nejdéle patnáct let (3).

1.7 Prekluze

Prekluze je definována v § 654 ObčZ. Pokud není právo vykonáno ve stanovené lhůtě, právo zaniká jen v případech, které jsou výslovně stanovené zákonem. I když dlužník nic nenamítne, soud přihlédně k zániku práva. Běh prekluzivní lhůty je obdobný jako běh promlčecí lhůty (3).

1.8 Předcházení vzniku problémových pohledávek

V praxi se mohou vyskytnout problémové pohledávky, které by měl věřitel rozpoznat, vyhnout se jim a také jim předcházet. Již na začátku své činnosti by měl podnikatel být schopný hodnotit své dlužníky. Věřitel se tak vyvaruje případnému riziku nesplácení (9, s. 9).

Obchodní rejstřík

Obchodní rejstřík představuje veřejný seznam v elektronické podobě, do kterého jsou zapisovány zákonem stanovené údaje podnikatelů či jiných právnických osob, které sídlí nebo mají místo podnikání v obvodu příslušného krajského soudu. Krajské soudy vedou obchodní rejstřík. Obchodní rejstřík je veřejně dostupný na webové stránce <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>. Podnikatelé mají povinnost řádně zapsat údaje o sobě a v případě změn tyto změny včas hlásit. Součástí obchodního rejstříku je sbírka listin. Sbírkou listin obsahuje dokumenty, které mají podnikatelé povinnost ze zákona ukládat do obchodního rejstříku (10).

Živnostenský rejstřík

Živnostenský rejstřík je dostupný na webové stránce <https://www.rzp.cz/>. Zobrazuje veřejné informace o podnikatelských subjektech v České republice. Provozovatelem živnostenského rejstříku, nebo také registru živnostenského oprávnění je Ministerstvo průmyslu a obchodu. Tento rejstřík nejenže umožňuje vyhledat konkrétní podnikatelský subjekt, ale také zobrazuje statistické informace o živnostenských oprávněních v rámci České republiky (11).

Administrativní registr ekonomických subjektů (Ares)

Aplikace Ares umožňuje zpřístupnit údaje z informačních subjektů pro vedení registrů a evidencí veřejné zprávy o ekonomických subjektech. Ares odkazuje na veřejný rejstřík,

živnostenský rejstřík, ale také podává informace o registraci k dani z přidané hodnoty, bankovních účtech subjektu, či jeho spolehlivosti jako plátce daně z přidané hodnoty (12). K dispozici je také dálkový přístup na **Daňový portál**, který je dostupný na webových stránkách Ministerstva financí ČR https://adisreg.mfcr.cz/adis/jepo/epo/dpr/apl_ramce.htm?R=/adistc/DphReg. I díky tomuto zdroji informací lze zjistit, zda je osoba plátcem daně z přidané hodnoty a zda se jedná o tzv. nespolehlivého plátce (9, s. 12).

Insolvenční rejstřík

Insolvenční rejstřík je veřejně dostupný na <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>. Funguje jako systém veřejné správy. Základní úlohou insolvenčního rejstříku je sledovat průběh insolvenčních řízení. V rejstříku se zveřejňují veškeré informace o insolvenčních správcích, dokumenty z insolvenčních spisů, a také informace, které jsou stanovené zákonem a týkají se dlužníků. Obsahuje veškerá rozhodnutí soudu v daném řízení a také podání vkládající se do soudního spisu (13).

Centrální registr dlužníků (CERD)

Centrální registr dlužníků je registr, který umožňuje na základě bezplatné registrace informovat o nesplněných závazcích. Registr je dostupný na webových stránkách <https://www.centralniregistrdluzniku.cz/>. CERD může pomoci věřiteli odhadnout rizika spojená s budoucími transakcemi od fyzických či právnických osob. CERD na svých webových stránkách uvádí, že více než 70 % poškozených věřitelů mohlo předejít nedobytným pohledávkám díky průběžné kontrole svých klientů před poskytnutím půjček, úvěru atd. (42). Z registru třetích osob má věřitel po prvotním přihlášení a provedení autorizace možnost kontrolovat také své závazky z registru třetích osob. (43).

1.9 Způsoby řešení pohledávek po splatnosti

Pohledávky, které jsou po splatnosti, může věřitel vymáhat mimosoudní a soudní cestou.

1.9.1 Vymáhání pohledávek mimosoudní cestou

Pravidelné sledování pohledávky je velmi důležité. Pohledávka je kontrolována zpravidla podle toho, zda je řádně splácena dlužníkem. Pokud splácena řádně není, jedná se o problémovou pohledávku. Problémové pohledávky jsou ty, které jsou nestandardní,

pochybné a ztrátové. V případě, že nedochází k řádnému plnění, věřitel by měl věnovat pozornost těmto pohledávkách (9, s. 27). Mezi další způsoby vymáhání pohledávek mimosoudní cestou lze řadit postoupení pohledávky třetí osobě nebo uzavření dohody v rámci mediačního řízení.

Nestandardní pohledávky

U nestandardních pohledávek se věřitel snaží upravit smluvní vztah s dlužníkem tak, aby pohledávka věřitele byla uspokojena v plné výši včetně příslušenství. Dohoda je výhodná nejen pro věřitele, ale i pro dlužníka.

„Dlužník není v tak špatné hospodářské, majetkové či příjmové situaci, která by dohodu vylučovala, a jeho potíže jsou řešitelné či jen přechodné“ (9, s. 27).

Aby se věřitel vyvaroval platební neschopnosti dlužníka, je dobré mít pohledávku zajištěnou. Zajištěná pohledávka má totiž přednost před nezajištěnou v případě insolvence dlužníka. K uspokojení věřitele dojde ve vyšší míře než u nezajištěných věřitelů (9, s. 28).

Pochybné pohledávky

Dlužník se může ocitnout v situaci, kdy není schopen zaplatit celou pohledávku spolu s příslušenstvím. Pro věřitele je proto výhodné mít zajištěnou pohledávku, poněvadž pohledávka může být uspokojena ve výši jejího zajištění. Avšak v případě nezajištěné pohledávky je možnost dohody mezi věřitelem a dlužníkem, ze které vyplývá zajištění nebo dozajištění pohledávky (9, s. 28).

„Jestliže k dohodě o zajištění dluhu nedojde, není na co čekat a mělo by dojít k zesplatnění celého dluhu s výzvou k uhrazení a následovat by měla předžalobní výzva, pokud nebude již součástí výzvy první“ (9, s. 28).

Pohledávky ztrátové

Schopnost dlužníka dostát svým závazkům se může zhoršit, a to buď náhle nebo postupně. Při postupném zhoršení bonity věřitel podnikl veškeré kroky a měl by zvážit postoupení či vymáhání pohledávek. K vymáhání a postoupení pohledávky se přistupuje také v případě náhlého zhoršení bonity dlužníka, případně se lze s dlužníkem ještě dohodnout na zajištění dluhu (9, s. 29).

Postoupení pohledávky

Postoupení je vymezeno v ObčZ od § 1879 po § 1887.

„Věřitel může celou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou jako postupitel i bez souhlasu dlužníka jiné osobě (postupníkovi)“ (3).

Postupitel tak převádí svá práva a povinnosti vyplývající ze smlouvy na postupníka spolu s příslušenstvím pohledávky a jejím zajištěním (3) (4, s. 79). Úplata za postoupení doboyté pohledávky bývá často nižší než výše dluhu a příslušenství v nominální hodnotě. Věřitel musí zohlednit pravděpodobnost vymožení pohledávky, situaci dlužníka, ale i fakt, že již při postoupení pohledávky bude částečně uspokojen a veškeré náklady na vymáhání, časové prodlevy a riziko neúspěchu přebírá třetí subjekt, tedy postupník. Souhlas či nesouhlas dlužníka neovlivní postoupení pohledávky (9, s. 29-30).

Ke změně věřitele dochází i při jiných transakcích, mezi které patří zejména faktoring a forfaiting (9, s. 32). **Faktoring** představuje podstoupení krátkodobých pohledávek vzniklých dodavateli v důsledku poskytnutí nezajištěného dodavatelského úvěru. Vykupování pohledávek formou faktoringu neřeší, zda se jedná o pohledávky před nebo po splatnosti (9, s. 32). **Forfaiting** představuje odkup střednědobých a dlouhodobých pohledávek, které vznikly při vývozu nebo dovozu na úvěr a při odkupu se musí jednat o pohledávky pouze s budoucí splatností (9, s. 32).

Mediační řízení

Mediaci upravuje zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci. Mediátor jako fyzická osoba, která je zapsána v seznamu vedeném Ministerstvem spravedlnosti, se snaží vyřešit konflikt mezi dlužníkem a věřitelem a vede je k dosažení smírného řešení. Mediátor řeší konflikt na základě uzavření smlouvy o provedení mediace mezi ním a stranami konfliktu (9, s. 39).

1.9.2 Vymáhání pohledávek soudní cestou

Kapitola 1.9.2 se zabývá procesními fázemi pohledávek. Věřitel musí tento proces podstoupit v případě, že dluh nebyl dosud dlužníkem splněn nebo jeho splnění je částečné. Aby mohlo být příslušné řízení zahájeno, musí ho věřitel navrhnout. V opačném případě se pohledávka promlčí. Procesní postup je rozdělen na část řízení nalézacího a část řízení vykonávacího (exekučního) (9, s. 35). Řízení insolvenční bude

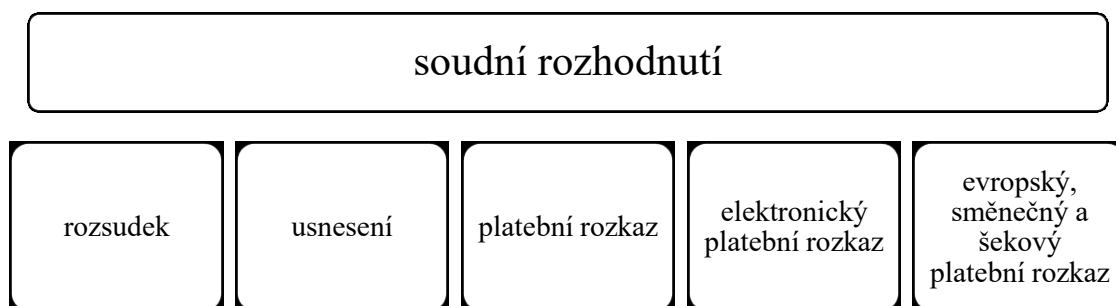
v této části také zmíněno, neboť může být součástí výše zmíněných řízení a je stěžejní pro tuto práci.

Řízení nalézací

Nalézací řízení je druh civilního procesu. V nalézacím řízení má soud autoritativní postavení, neboť vydává rozhodnutí uskutečněné prostřednictvím vykonávacího (exekučního) řízení (14, s. 39). Podnikatel přistoupí k zahájení soudního řízení v případě, že dlužník neplní dluh dobrovolně, a proto chce získat jako věřitel exekuční titul. Věřitel se stává žalobcem na základě svého návrhu na zahájení řízení – žaloby (9, s. 36). Věřitel je tím, kdo napadá žalovaného, který se brání (15, s. 18). Žaloba se podává u věcně a místně příslušného soudu, většinou tedy u okresního nebo obvodního soudu v působnosti bydliště, sídla a místa podnikání žalovaného dlužníka.

Žaloba má určité náležitosti uvedené v § 79 OSŘ. U fyzické osoby se jedná o označení jména, příjmení, bydliště, případně rodného a identifikačního čísla. U právnické osoby se označuje název, sídlo a identifikační číslo (15, s. 19) (16). Dle § 42 odst. 4 OSŘ musí být jasné, kterému soudu je podání určeno, kdo podání činí, které věci se týká a co sleduje. Podání musí být datováno a podepsáno, ale to neplatí, je-li podání v elektronické podobě podle zvláštního právního předpisu (16). S podáním žaloby se musí zaplatit soudní poplatek. Pokud se soudní poplatek nezaplatí, může dojít k zastavení celého řízení. Soudní poplatek se odvíjí od peněžitého nároku žalovaného (9, s. 37).

Rozhodnutí je výrok soudu, jehož rysy jsou autoritativnost a závaznost (14, s. 256). Na základě **rozsudku** má být rozhodnuto o věci, která se projednává (14, s. 268). OSŘ v § 152 odst. 2 uvádí, že soud může nejdříve rozhodnout rozsudkem jen o části projednávané věci, nebo jen o jejím základu (16).

Graf č. 1: Formy rozhodnutí dle OSŘ (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 15, s. 469)

Usnesení definuje § 167 odst. 1 OSŘ.

„Usnesením se rozhoduje zejména o podmínkách řízení, o zastavení nebo přerušení řízení, o odmítnutí návrhu, o změně návrhu, o vzetí návrhu zpět, o smíru, o nákladech řízení, jakož i o věcech, které se týkají vedení řízení“ (16).

Usnesení je vydáno soudem, nerozhoduje-li soud meritorně (o věci samé). V opačném případě je vyhlášen zásadně rozsudek (15, s. 564). Mezi další rozhodnutí soudu patří platební rozkaz definovaný § 172 OSŘ.

*„Soud může i bez výslovné žádosti žalobce a bez slyšení žalovaného vydat **platební rozkaz**, je-li v žalobě uplatněno právo na zaplacení peněžité částky a vyplývá-li uplatněné právo ze skutečností uvedených žalobcem. V platebním rozkazu žalovanému uloží, aby do 15 dnů od doručení platebního rozkazu žalobci zaplatil uplatněnou pohledávku a náklady řízení nebo aby v téže lhůtě podal odpor u soudu, který platební rozkaz vydal“ (16).*

Účastník řízení může napadnout rozhodnutí soudu a využít opravný prostředek. **Odvolání** je jako jediné řádným opravným prostředkem, kterým se účastník může domáhat přezkoumání soudního rozhodnutí, které ještě nenabýlo právní moci. Odvoláním lze napadnout rozsudek i usnesení (14, s. 518). Odvolání je možné podat do 15 dnů od doručení písemně, nebo v elektronické podobě (14, s. 524) (14, s. 526). Mimořádně opravným prostředkem je **dovolání** napadající pravomocné rozhodnutí (14, s. 545). Podává se do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu (14, s. 548). Výsledkem dovolacího řízení je zrušení rozhodnutí, které bylo účastníkem napadeno, případně i jeho změna (14, s. 546). Mezi další opravné prostředky patří **žaloba na obnovu řízení**, která dle § 228 OSŘ může napadnout pravomocný rozsudek a pravomocné usnesení, nebo také **žaloba pro zmatečnost**, kterou v § 229 definuje OSŘ jako možnost napadnutí pravomocného rozhodnutí soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu, kterým bylo řízení skončeno (16).

Řízení rozhodčí

Rozhodčí řízení je alternativou k nalézacímu řízení dle OSŘ. Dle § 2 zákona o rozhodčím řízení, rozhodčí smlouva uzavřená písemně představuje úmluvu mezi stranami, které se domluvily na tom, že o majetkových sporech mezi nimi rozhodne jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (17). Nejedná se o spory ze smluv uzavřené mezi spotřebitelem a podnikatelem. Dále se nejedná o spory vzniklé v souvislosti s výkonem

rozhodnutí a o incidenční spory, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu nebo o nichž to stanoví zvláštní zákon (17).

Rozhodčí řízení se zahajuje na základě návrhu, tedy žalobou a je zahájeno dnem doručení žaloby stálému rozhodčímu soudu nebo rozhodci (9, s. 40). Žaloba má stejné právní účinky jako žaloba podána u soudu v této věci, což vyplývá z § 14 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení (17). Řízení probíhající před rozhodci je dle § 19 odst. 3 zákona o rozhodčím řízení, ústní a neveřejné (17). Rozhodčí nález je výsledkem rozhodčího řízení a pokud již nedojde k jeho přezkoumání, dnem jeho doručení nabývá účinky pravomocného soudního rozhodnutí. Stává se tak exekucním titulem (9, s. 40-41). Dle § 25 zákona o rozhodčím řízení musí být rozhodčí nález usnesen většinou rozhodců a je vyhotoven písemně. Pokud se strany nedohodnou jinak, rozhodčí nález musí obsahovat odůvodnění. Pokud strany výslovně pověřily rozhodce, mohou rozhodci spor rozhodnout podle zásad spravedlnosti (17). Možnost přezkoumání rozhodčího nálezu na základě dohody stran v rozhodčí smlouvě je uvedena v § 27 zákona o rozhodčím řízení.

„Strany se mohou dohodnout v rozhodčí smlouvě, že rozhodčí nález může být k žádosti některé z nich nebo obou přezkoumán jinými rozhodci. Nestanoví-li rozhodčí smlouva jinak, musí být žádost o přezkoumání zaslána druhé straně do 30 dnů ode dne, kdy byl straně žádající o přezkoumání doručen rozhodčí nález“ (17).

Vykonávací řízení a exekuce

Vykonávací řízení je upraveno v OSŘ a v EŘ. Vykonávací řízení zaručuje vynucení plnění v té situaci, kdy není plnění poskytnuto dobrovolně (18, s. 17). Důležitým pojmem je vykonatelnost. *„Vykonatelnost je vlastnost rozhodnutí, která znamená jeho vynutitelnost státní mocí“ (18, s. 30).*

Ve **vykonávacím řízení dle OSŘ** vystupuje dle § 255 oprávněný a povinný, nebo také manžel povinného, je-li postihován výkonem rozhodnutí majetek ve společném jmění manželů (16). Titulem pro výkon rozhodnutí je vykonatelné rozhodnutí soudu či další vykonatelná rozhodnutí (18, s. 30). OSŘ formuluje tři základní předpoklady pro vykonávací řízení, kterými jsou:

- existence vykonatelného rozhodnutí (exekucního titulu),
- nesplnění povinnosti uložené exekucním titulem,

- návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (19, s. 23).

Ustanovení § 258 odst. 1 OSŘ definuje výkon rozhodnutí, které ukládá zaplacení peněžité částky.

„Výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky lze provést srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, správou nemovité věci, prodejem movitých věcí a nemovitých věcí, postižením závodu a zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitým věcem“ (16).

Nevylučuje se rozhodnutí i jediným usnesením o nařízení výkonu, a to několika způsoby (19, s. 45).

„K vymožení peněžitého plnění na návrh oprávněného může být nařízen i výkon rozhodnutí prováděný několika způsoby současně“ (19, s. 45).

Dle § 35 odst. 1 EŘ platí, že **vykonávací řízení dle EŘ** se zahájí na základě návrhu (20). Exekucním titulem je dle § 40 EŘ vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, vykonatelný rozhodčí nález, notářský zápis se svolením k vykonatelnosti a jiná vykonatelná rozhodnutí (20). EŘ vymezuje v § 87 vzniklé **náklady exekuce**, které hradí povinný exekutorovi. Dle § 59 EŘ lze provést exekuci ukládající povinnost zaplatit peněžitou částku srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých a nemovitých věcí, postižením závodu, správou nemovité věci a pozastavením řidičského oprávnění (20).

Řízení insolvenční

Věřitel může uplatnit svoji pohledávku také v insolvenčním řízení v případě úpadku dlužníka (9, s. 43). V § 3 IZ jsou uvedeny dvě formy úpadku– platební neschopnost a předlužení. Dle § 3 odst. 1 IZ se dlužník dostane do **úpadku** na základě podaného insolvenčního návrhu, jestliže je v platební neschopnosti. Dlužník je v platební neschopnosti tehdy, má-li více věřitelů (nejméně dva), své peněžité závazky má déle než 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit (21). Věřitel je v případě úpadku dlužníka uspokojován v průběhu insolvenčního řízení poměrově tak, jako ostatní věřitelé, kteří své pohledávky do řízení přihlásili (9, s. 44).

IZ řeší v § 3 odst. 5 také **hrozící úpadek**, který představuje riziko nesplnění podstatné části peněžitých závazků dlužníka včas a řádně (21). V případě hrozícího úpadku může

insolvenční návrh podat pouze sám dlužník, zatímco je-li důvodem úpadek, může jej podat nejen dlužník, ale i jeden z jeho věřitelů (8, s. 390).

Způsoby řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka vymezuje § 4 odst. 1 IZ a jedná se o konkurs, reorganizaci, oddlužení a zvláštní způsoby řešení úpadku, které stanoví zákon pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů (21). Způsoby oddlužení vyplývají z § 398 odst. 1 IZ platného před novelou, která nabyla účinnosti 1.6.2019.

„Oddlužení lze provést zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře [...]“ (21).

Pro účely této práce je popsán pouze **úpadek formou oddlužení plněním splátkového kalendáře**, neboť dlužníci uvedeni v analytické části práce prošli tímto způsobem oddlužení. Jak je uvedeno v § 390 IZ, oddlužení může dlužník navrhnout soudu formou návrhu na povolení oddlužení, který je spojený s insolvenčním návrhem (21). Vymezení pojmu oddlužení plněním splátkového kalendáře je definováno v § 398 odst. 3 IZ platného před novelou, která nabyla účinnosti 1.6.2019.

„Při oddlužení plněním splátkového kalendáře je dlužník povinen po dobu 5 let měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky [...]“ (21).

Majetková podstata představuje majetek dlužníka určený k uspokojení věřitelů (8, s. 391). Při zpeněžení majetkové podstaty jsou zajištění věřitelé uspokojeni jen z výtěžku zpeněžení zajištění, což vyplývá z § 398 odst. 2 IZ (21).

Pokud má věřitel **zajištěnou pohledávku**, z hlediska uspokojení má specifické postavení. Za zajištění je v insolvenčním řízení považováno zástavní právo, zadržovací právo a zajišťovací převod práva (8, s. 392) (45). Zajištění věřitelé jsou uspokojeni jen zpeněžením předmětu zajištění. Od výtěžku zpeněžení předmětu zajištění se odečtou nejen náklady související s předmětem zajištění a jeho zpeněžením, ale i odměna insolvenčního správce. Až poté je částka vydána zajištěnému věřiteli (8, s. 398) (45). Opakem je **nezajištěná pohledávka**, která není zajištěná majetkem náležícím do majetkové podstaty (45). Věřitel si může splnění pohledávky vynutit prostřednictvím soudního výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Takto lze uplatnit jen **pohledávky vykonatelné**, které byly přiznané pravomocným rozhodnutím soudu nebo správního

orgánu, pravomocným rozhodčím nálezem či notářským zápisem, jehož obsahem je uznání dluhu dlužníkem a dlužníkův souhlas vykonatelnosti notářského zápisu (45).

V insolvenčním řízení může dojít k **neuplatnění pohledávky**, jejíž podání je vymezeno § 173 IZ. Věřitel dlužníka, u kterého bylo zahájeno insolvenční řízení, má povinnost podat přihlášky pohledávek, které nemusí být po splatnosti od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. Pokud by věřitel podal přihlášky později, nemá nárok na uspokojení pohledávek (21).

1.10 Účetní a daňové hledisko pohledávek

Vedení účetnictví je zejména povinností vyplývající ze ZoÚ. Také je pomůckou pro účetní jednotku z hlediska poskytování informací za období minulé i budoucí. Zobrazuje informace o majetku účetní jednotky, o zdrojích jejího financování, výsledku hospodaření a finanční situaci (22, s. 16).

1.10.1 Účtování pohledávek

Účtování pohledávek je vymezeno Českým účetním standardem pro podnikatele č. 017 (Zúčtovací vztahy). Pohledávky jsou účtovány v účtové třídě 3, a to jak dlouhodobé (s dobou splatnosti delší než 1 rok), tak i krátkodobé (s dobou splatnosti kratší než 1 rok). Účtová třída 3 je dále rozdělena na skupiny 31 – Pohledávky, 33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi, 34 – Zúčtování daní, zúčtování přechodných účtů ve skupině 38 – Přechodné účty aktiv a pasiv, nebo také na skupinu 39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování (23, s. 376-382). Pro tuto práci je stěžejní účet 311 – Pohledávky z obchodních vztahů, který může být veden pomocí analytické evidence podle jednotlivých odběratelů, doby splatnosti, měny apod. (24, s. 251). Na vrub účtu 311 se účtuje vznik pohledávky.

1.10.2 Oceňování pohledávek

Jak vyplývá z § 24 odst. 1 ZoÚ, majetek nebo jeho části a závazky musí být oceněny účetní jednotkou a způsoby podle ZoÚ (25). Majetek je spolu se závazky oceňován v korunách českých a v případě, kdy je majetek a závazky v cizí měně, účetní jednotka provede ocenění nejen v cizí měně, ale i v korunách českých. Dále účetní jednotka oceňuje majetek a závazky k okamžiku ocenění, a to cenami stanovenými ZoÚ (23, s.

80). K ocenění majetku a závazků dojde k okamžiku uskutečnění účetního případu dle § 25 ZoÚ a k okamžiku sestavení účetní závěrky, tj. ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se účetní závěrka sestavuje (23, s. 79). V případě pořízení majetku nákupem dojde k ocenění na bázi pořizovací ceny. V případě vlastní činnosti účetní jednotky se oceňuje vlastními výrobními náklady. Vznik pohledávky a závazku se oceňuje jmenovitou hodnotou (23, s. 83). Bezúplatně nabytý majetek se oceňuje reprodukční pořizovací cenou, stejně jako vlastní náklady či pořizovací cena, kterou nelze zjistit (23, s. 84). Dle § 27 ZoÚ se majetek určený k obchodování oceňuje reálnou hodnotou (25).

1.10.3 Opravný daňový doklad

Z § 43 odst. 1 ZDPH vyplývá, že pokud plátce nebo identifikovaná osoba priznala daň jinak, než podle ustanovení zákona a zvýšila tak daň na výstupu, může podat dodatečné daňové přiznání s provedenou opravou za zdaňovací období, ve kterém byla daň nesprávně uplatněna (27). Lhůtu pro provedení opravy výše daně definuje § 43 odst. 4 ZDPH.

„Opravu výše daně nelze provést po uplynutí 3 let od konce zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost přiznat daň u původního plnění“ (27).

V analytické části je popsán postup, jak pravděpodobně jeden z věřitelů účtoval při vzniku pohledávky. Jelikož věřitel přiznal daň na výstupu a k úhradě pohledávky nedošlo, má možnost vystavit opravný daňový doklad. Poté je mu v rámci insolvenčního řízení přiznána platba vratky k dani z přidané hodnoty. Avšak jak vyplývá ze ZDPH z § 46 odst. 3 písm. h), opravný daňový doklad se vystaví pouze v případě, je-li dlužník plátcem (27).

1.10.4 Tvorba opravných položek

Opravné položky k pohledávkám se účtují u těch pohledávek po lhůtě splatnosti, které nesou určité riziko jejich nezaplacení. Na základě inventarizace dojde ke snížení ocenění pohledávky v účetní závěrce (26, s. 234). Může dojít také ke zrušení této pohledávky (28, s. 162). Účetní jednotka si zřídí samostatné syntetické nebo analytické účty v účtové skupině 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti a v účtové skupině 39 – Opravné položky k zúčtovacím vztahům

a vnitřní zúčtování. Opravné položky pohledávek se člení na zákonné a účetní (26, s. 234). Z **daňového hlediska** jsou opravné položky daňově účinné tehdy, jsou-li tvořeny dle ZRDP (29, s. 148). Dle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP snižují základ daně účetní jednotky (30).

Zákonné opravné položky

Zákonné opravné položky jsou vymezeny ZRDP. Pro tuto práci je stěžejní **§ 8 ZRDP**, neboť se jedná o **zákonné opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení**. Poplatníci daně z příjmů, jež vedou účetnictví, mohou vytvořit opravnou položku k pohledávce za dlužníky v insolvenčním řízení až do výše rozvahové hodnoty těch přihlášených pohledávek, které jsou neprohlášené (26, s. 234).

„[...] mohou vytvořit [...] od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku nebo do konce lhůty podle insolvenčního zákona, spojí-li soud s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o povolení oddlužení, a to v období, za které se podává daňové přiznání a v němž byly přihlášeny“ (31).

Zákonné opravné položky dle § 8c ZRDP lze vytvořit k pohledávkám do 30 000 Kč až do výše 100 %, pokud od konce sjednané doby splatnosti uplynulo více než 12 měsíců, rozvahová hodnota pohledávky ke dni vzniku nepřesáhla 30 000 Kč bez příslušenství a taktéž nepřesáhla-li 30 000 Kč celková hodnota všech pohledávek bez příslušenství vzniklých vůči témuž dlužníkovi za období, ve kterém se podává daňové přiznání (31).

Ustanovení **§ 8a ZRDP** vymezuje **zákonné opravné položky** a jejich tvorbu pro vlastní pohledávky a pohledávky nabyté postoupením. Opravné položky k vlastním pohledávkám se tvoří až do výše 50 % neuhrazené hodnoty pohledávky v případě, kdy od splatnosti pohledávky uplynula lhůta delší než 18 měsíců. Opravné položky se tvoří ve výši 100 % neuhrazené hodnoty pohledávky, pokud od splatnosti pohledávky uplynula lhůta delší než 30 měsíců (28, s. 166). Jak vyplývá z § 8a odst. 2 ZRDP, jednalo-li se o pohledávku nabytou postoupením a její rozvahová hodnota bez příslušenství v okamžiku jejího vzniku byla vyšší než 200 000 Kč, mohou se vytvořit opravné položky. Vytvoří se však pouze v případě, pokud bylo zahájeno řízení rozhodčí, soudní nebo správní, jehož se poplatník daně z příjmů řádně účastní (31).

Účetní opravné položky

Účetní jednotka je povinna k rozvahovému dni oceňovat majetek a závazky tak, aby byly brány v úvahu možná rizika a ztráty, jakož i všechna snížení hodnoty s nimi související (26, s. 237). Vnitřní účetní směrnice stanoví tvorbu účetních opravných položek. Výše opravné položky bude činit 100 % hodnoty pohledávky po určité době, která uplyne od splatnosti pohledávky (28, s. 162). U konkrétní pohledávky je možné vytvořit jak účetní, tak i zákonnou opravnou položku.

„[...] součet opravných položek vytvořených ke konkrétní pohledávce nesmí přesáhnout účetní hodnotu pohledávky na rozvahovém účtu, k níž je opravná položka tvořena“ (26, s. 237).

Odpis pohledávek

Odpis pohledávek představuje trvalé snížení hodnoty aktiva a účtuje se na vrub účtu 546 – Odpis pohledávek. Způsob ocenění pohledávky je východiskem pro odpis pohledávek, neboť pohledávky se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou a pohledávky nabyté postoupením pořizovací cenou. Odpis pohledávky se uplatní v těch případech, kdy dlužník neplní svůj závazek a věřitel svou pohledávku nemůže vymoci (28, s. 389).

Neuhrazená část pohledávky je daňově účinná a snižuje základ daně (6, s. 104). Daňová účinnost jednorázového odpisu pohledávky se řídí dle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP (28, s. 389). Do daňových nákladů lze, mimo jiné zahrnout hodnotu pohledávky za dlužníkem v případě, kdy je dlužník v úpadku nebo mu úpadek hrozí na základě výsledků insolvenčního řízení. Tento náklad vynaložený na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů dle § 24 ZDP snižuje základ daně (30).

1.11 Ekonomické hledisko pohledávek

Tato kapitola se zabývá některými vybranými ekonomickými ukazateli, přesněji indikátory likvidity a aktivity. Ostatní ukazatele nejsou popsány, neboť nebyly k dispozici podklady pro jejich následný výpočet v analytické části práce.

„Finanční analýza slouží ke komplexnímu zhodnocení finanční situace podniku“ (33, s. 17). Finanční analýza odhaluje ziskovost podniku. Určuje, zda je jeho kapitálová struktura vhodná a využívá efektivně svých aktiv. Manažeři podniku se mohou díky znalosti finanční situace podniku správně rozhodovat při alokaci volných peněžních

prostředků a při získávání finančních zdrojů. Finanční analýza slouží také jako zdroj pro další rozhodování a posuzování. Finanční analýza je potřebná jak pro manažery a investory, tak i pro obchodní partnery nebo konkurenty (33, s. 17). Zdrojem finanční analýzy jsou účetní výkazy podniku, konkrétně rozvaha, výkaz zisku a ztrát, přehled o peněžních tocích a příloha účetní závěrky (33, s. 18).

Ukazatele likvidity

Likvidita podniku vyjadřuje jeho schopnost hradit své krátkodobé závazky (33, s. 93). S likviditou také souvisí pojem likvidnost, který představuje schopnost přeměny aktiv na peněžní formu (34, s. 131). Ukazatele likvidity se dají rozlišit do tří skupin, které pracují s položkami oběžných aktiv a krátkodobých závazků (33, s. 93).

Běžná likvidita (likvidita III. stupně) udává, do jaké míry jsou krátkodobé závazky kryty oběžnými aktivy (33, s. 94). Běžná likvidita vypovídá o tom, kolikrát převyšují oběžná aktiva objem krátkodobých závazků (34, s. 132). Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím je vyšší schopnost zachování likvidity. Vysoké hodnoty můžou značit neproduktivní vázání prostředků. Z pohledu věřitelů představují vysoké hodnoty vyšší jistotu úhrady závazků (34, s. 133).

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Vzorec č. 1: Běžná likvidita (Zdroj: 34, s. 132)

Pohotová likvidita (likvidita II. stupně) vylučuje z oběžných aktiv zásoby (34, s. 134). Zásoby jsou nejméně likvidní částí oběžných aktiv (35, s. 75).

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Vzorec č. 2: Pohotová likvidita (Zdroj: 34, s. 134)

Okamžitá likvidita (likvidita I. stupně) poměřuje složky oběžných aktiv, které jsou nejlikvidnější s krátkodobými závazky. Do krátkodobého finančního majetku jsou zahrnovány peníze v hotovosti a na běžných účtech, dále také směnky nebo cenné papíry určené k prodeji s dobou splatnosti do jednoho roku (34, s. 134-135).

$$\text{okamžitá likvidita} = \frac{\text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Vzorec č. 3: Okamžitá likvidita (Zdroj: 36)

V tabulce č. 1 je uvedeno doporučené rozmezí hodnot ukazatelů likvidity účetní jednotky.

Tabulka č. 1: Doporučené rozmezí hodnot likvidit (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 36)

Ukazatel	Doporučené rozmezí hodnot
Běžná likvidita	2–3
Pohotová likvidita	1-1,5
Okamžitá likvidita	0,2-0,5

Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity vyjadřují efektivnost hospodaření daného subjektu se svými vloženými prostředky (33, s. 107). Pokud má účetní jednotka více aktiv, dochází k růstu nákladů. Naopak, pokud jich je málo, ztrácí potenciální tržby (36). Doba obratu udává hodnotu, která vyjadřuje počet dnů, za kterou se změna uskuteční (34, s. 152).

Doba obratu pohledávek je časový interval, za který se pohledávky přemění na peněžní prostředky. Čím nižší hodnota, tím podnik rychleji získává peněžní prostředky, které jsou vázány v pohledávkách (34, s. 155).

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\frac{\text{tržby}}{360}}$$

Vzorec č. 4: Doba obratu pohledávek (Zdroj: 35, s. 74)

Doba obratu závazků udává dobu mezi vznikem závazku a jeho uhrazením (33, s. 109). Účetní jednotka se může snažit tuto dobu mít co nejdelší, tedy se snaží o odklad plateb (34, s. 157). Doba obratu závazků by měla dosahovat alespoň hodnot doby obratu pohledávek (33, s. 109).

$$\text{doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky}}{\frac{\text{tržby}}{360}}$$

Vzorec č. 5: Doba obratu závazků (Zdroj: 35, s. 74)

1.12 Shrnutí teoretické části

Teoretická část práce se zabývá nejen pohledávkami a jejich příslušenstvím, ale i jejich vznikem, zánikem, způsoby jejich zajištění a utvrzení dluhu. Důležitou kapitolou je předcházení vzniku problémových pohledávek a samotné způsoby, jak řešit

pohledávky po splatnosti. Jedná se o vymáhání pohledávek soudní a mimosoudní cestou. Pokud dojde k vymáhání pohledávek soudní cestou, jedním z řešení je uplatnění pohledávky v insolvenčním řízení, které je stěžejní pro tuto práci. Účetní a daňové hledisko se zabývá účtováním pohledávek a jejich oceněním. Dále také tvorbou zákonných opravných položek, které se mohou tvořit i v případech, kdy je dlužník v insolvenci a s tím spojený odpis pohledávky a jeho daňová účinnost. V poslední kapitole teoretické části jsou vysvětleny vybrané ekonomické ukazatele.

2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU (PROBLÉMU) Z PRÁVNÍHO, DAŇOVÉHO A EKONOMICKÉHO HLEDISKA

V analytické části bakalářské práce byla nejprve provedena analýza dlužníků, pro kterou byla důležitá následující kritéria. Insolvenčním správcem byl správce, v jehož kanceláři byla autorce této bakalářské práce poskytnuta možnost vykonání povinné praxe v rámci třetího ročníku studia na vysoké školy. Výběr vzorku dlužníků a věřitelů byl konzultován s insolvenčním správcem. Ten doporučil zaměřit se na řešení úpadku formou oddlužení plněním splátkového kalendáře z důvodu častého výskytu v insolvenčních řízeních, které vedl jako insolvenční správce. Dále považoval za vhodné zaměřit se na věřitele, kteří se vyznačují svou důvěryhodností a kvalitou poskytovaných služeb. Bylo zjištěno, že se u vybraných dlužníků často objevovali jako věřitelé také pochybné společnosti s ručením omezením, nebo akciové společnosti, které poskytují zápůjčky. Avšak poté se vždy dlužník dostal do tzv. dluhové pasti.

Jedná se tedy o dlužníky, jejichž insolvenční řízení pravomocně skončilo v roce 2019, přesněji od ledna do července. Dlužníci jsou pouze nepodnikající jednotlivci, nikoli manželé, kterým soud povolil řešení úpadku formou oddlužení plněním splátkového kalendáře. Jednalo se o oddlužení zahájená před novelou insolvenčního zákona, která nabyla účinnosti 1.6.2019, a v rámci této formy oddlužení nedocházelo k plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

Po této analýze byla u 18 dlužníků provedena další analýza, která zkoumala jejich věřitele. Vybraní věřitelé musí splňovat následující kritéria:

- jsou důvěryhodnými podnikateli, kteří sídlí v České republice a vyznačují se svou dobrou kvalitou a stabilitou a zároveň poskytují služby spotřebitelům,
- jsou podnikatelé, kteří přihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení,
- jsou schopni zajistit nebo v průběhu insolvenčního řízení postoupit své pohledávky.

Po této analýze bylo zjištěno, že výše uvedeným kritériím pro výběr věřitelů vyhovuje z 18 dlužníků vzorek 15 dlužníků a 3 věřitelů. Vybraní věřitelé jsou pro účely bakalářské práce anonymní. Proto budou označeni jako věřitel A, věřitel B a věřitel C. Pohledávky

přihlášené věřitelem A jsou uplatněny v insolvenčních řízeních vedených s 12 dlužníky, pohledávky přihlášené věřitelem B v insolvenčních řízeních se 3 dlužníky a pohledávky přihlášené věřitelem C v insolvenčních řízeních s 5 dlužníky.

Žádné interní dokumenty těchto tří věřitelů nebyly pro zpracování bakalářské práce k dispozici. Pro účely práce budou tedy použity pouze informace dohledatelné z různých veřejně dostupných zdrojů nebo poskytnuté insolvenčním správcem. Způsob účtování bude odhadnut s přihlédnutím ke způsobu, jakým věřitel C zřejmě účtoval při vzniku pohledávky, v průběhu a na konci insolvenčního řízení. Účetní a daňové hledisko u věřitele A a B nebude v této práci popsáno, neboť účetnictví bank je vymezeno směrnou účtovou osnovou pro banky a některé finanční instituce a není tedy předmětem této práce. Analýza pohledávek je v práci provedena jen z hlediska věřitele C za období 2016–2018, neboť jako u jediného věřitele jsou k dispozici potřebné účetní výkazy.

2.1 Charakteristika vybraných věřitelů

V této podkapitole se autorka bakalářské práce zaměřuje na vybrané anonymní věřitele A, B a C. Dva věřitelé jsou banky a třetí věřitel se zabývá poskytováním telekomunikačních služeb.

Základní údaje věřitele A

Rok vzniku:	1998
Sídlo:	Česká republika
Právní forma:	akciová společnost
Základní kapitál:	511 000 000 Kč
Předmět podnikání:	přijímání vkladů od veřejnosti, poskytování úvěrů, investování do cenných papírů na vlastní účet, finanční pronájem (finanční leasing), platební styk a zúčtování, vydávání a správa platebních prostředků, poskytování záruk, otevírání akreditivů, výkon funkce depozitáře, směnářenská činnost (nákup devizových prostředků), a další poskytování bankovních služeb a investičních služeb podle zvláštního právního předpisu (10).

Věřitel A byl vybrán zejména proto, že byl věřitelem, který přihlásil své pohledávky do insolvenčních řízení vedených s 12 dlužníky ze vzorku 15 dlužníků. Vysvětlením

faktu, že danému věřiteli dluží tolik dlužníků může být například konsolidace úvěrů dlužníků, k nimž v minulosti docházelo a dlužníci poté nebyli schopni hradit své závazky (32). Dalším důvodem, proč byl vybrán věřitel A, je fakt, že se u něj objevuje nejvíce postoupení jeho pohledávek novému věřiteli v průběhu insolvenčního řízení vzhledem k ostatním věřitelům přihlášeným do insolvenčních řízení vedených s dlužníkem. V rámci analýzy jiných věřitelů totiž nebylo zaznamenáno tolik postoupení, jako u věřitele A (37).

Základní údaje věřitele B

Rok vzniku: 1991
Sídlo: Česká republika
Právní forma: akciová společnost
Základní kapitál: 15 200 000 000 Kč
Předmět podnikání: výkon činností uvedených v zákoně o bankách § 1 odst. 1 přijímání vkladů od veřejnosti, poskytování úvěrů, výkon činnosti uvedených v zákoně o bankách v § 1 odst. 3., vydávání hypotečních zástavních listů a další poskytování bankovních služeb (10).

Věřitel B měl pouze ve třech případech z 15 přihlášenou pohledávku, z toho v jednom případě pohledávku zajištěnou. Zajištěná pohledávka byla důležitým kritériem pro analýzu věřitelů. Na rozdíl od věřitele A, kdy byly pohledávky především postoupeny, u věřitele B došlo k zajištění pohledávky, které představuje lepší možnost uhrazení pohledávky v budoucnu (37).

Základní údaje věřitele C

Rok vzniku: 1996
Sídlo: Česká republika
Právní forma: akciová společnost
Základní kapitál: 520 000 000 Kč
Předmět podnikání: výroba, instalace, opravy elektrických strojů a přístrojů, elektronických a telekomunikačních zařízení, zřizování a provozování veřejné mobilní sítě elektronických komunikací, veřejné pevné sítě elektronických komunikací včetně veřejné pevné telefonní sítě; veřejné sítě pro přenos rozhlasového a televizního

vysílání, poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací, včetně veřejně dostupné telefonní služby a ostatních hlasových služeb, služby přenosu dat, služby přístupu k síti Internet, poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob, výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona (10).

Věřitel C měl přihlášenou pohledávku v insolvenčním řízení u 5 dlužníků z celkového vzorku 15 dlužníků (37).

2.2 Uspokojení pohledávek v rámci insolvenčního řízení

Dlužníci jsou anonymní, a proto budou pro další analýzu označeni čísly. Tabulka č. 2 zobrazuje základní informace o závazcích vybraných patnácti dlužníků vůči všem věřitelům, kteří přihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení vedeného s dlužníky. Jedná se především o nezajištěné pohledávky v různé výši. Zajištěné pohledávky se vyskytují u čtyř dlužníků, přičemž v minulosti byly zajištěny zástavním právem k nemovitosti nebo v jednom případě k věci movité, jak je tomu u dlužníka č. 8 (přesněji se jednalo o dopravní prostředek) (37).

V následujících tabulkách bude uveden pojem „předpokládané uspokojení“. Předpokládané uspokojení vyjadřuje procento uspokojení pohledávek věřitele vyčíslené insolvenčním správcem již na začátku oddlužení. Vychází se z příjmu dlužníka, který se očekává následujících dvanáct měsíců od začátku oddlužení a po odečtení nákladů insolvenčního řízení vyjde částka určená na uspokojení věřitelů vyjádřená i v procentech (32). V práci bude předpokládané uspokojení porovnáváno s konečným, tedy s opravdovým uspokojením zjištěným po skončení oddlužení.

Tabulka č. 2: Přehled pohledávek uplatněných v insolvenčním řízení vybraných dlužníků (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)

Dlužník č.	Výše nezajištěných pohledávek	Výše zajištěných pohledávek	Předpokládané uspokojení nezajištěných pohledávek v Kč	Předpokládané uspokojení nezajištěných pohledávek v %	Konečné uspokojení nezajištěných pohledávek v Kč	Konečné uspokojení nezajištěných pohledávek v %
1	584 195,15 Kč	0 Kč	180 660,00 Kč	31 %	180 529,00 Kč	31 %
2	145 513,46 Kč	532 195,97 Kč	231 120,00 Kč	100 %	64 337,00 Kč	44 %
3	537 192,22 Kč	0 Kč	192 060,00 Kč	36 %	182 086,00 Kč	34 %
4	391 982,01 Kč	0 Kč	235 980,00 Kč	60 %	266 853,00 Kč	68 %
5	554 456,72 Kč	0 Kč	218 580 Kč	39 %	167 977 Kč	30 %
6	310 367,94 Kč	0 Kč	236 160,00 Kč	76 %	241 942,00 Kč	78 %
7	207 672,51 Kč	442 152 Kč	143 520,00 Kč	68 %	150 049,00 Kč	72 %
8	499 601,69 Kč	85 465 Kč	195 540,00 Kč	39 %	203 931,00 Kč	41 %
9	1 270 916,52 Kč	0 Kč	437 040,00 Kč	34 %	454 681,00 Kč	36 %
10	316 742,14 Kč	0 Kč	181 620,00 Kč	47 %	161 223,00 Kč	43 %
11	1 077 718,87 Kč	0 Kč	362 700 Kč	34 %	373 460 Kč	35 %
12	328 160,90 Kč	0 Kč	153 540,00 Kč	47 %	162 360,00 Kč	49 %
13	245 994,60 Kč	2 537 063,50 Kč	97 320,00 Kč	40 %	150 909,92 Kč	61 %
14	390 889,74 Kč	0 Kč	117 360,00 Kč	30 %	147 257,00 Kč	38 %
15	418 923,04 Kč	0 Kč	132 660,00 Kč	32 %	418 923,04 Kč	100 %

Jak lze vidět z tabulky č. 2, u dlužníka č. 15 došlo jako u jediného k 100 % uspokojení přihlášených věřitelů (37).

Tabulka č. 3: Průměrná výše pohledávek a jejich uspokojení (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)

Průměrná výše nezajištěných pohledávek	485 355,17 Kč
Průměrná výše zajištěných pohledávek	239 791,76 Kč
Průměrné předpokládané uspokojení v Kč	207 724,00 Kč
Průměrné předpokládané uspokojení v %	48 %
Průměrné konečné uspokojení v Kč	221 767,86 Kč
Průměrné konečné uspokojení v %	51 %

Tabulka č. 3 zobrazuje, jak v korunách českých, tak i v procentech, průměrnou výši pohledávek a jejich uspokojení v insolvenčních řízeních vedených s 15 dlužníky. Nezajištěné pohledávky jasně převyšují ty zajištěné. Předpoklad uspokojení všech pohledávek byl 48 %. Konečné uspokojení je nepatrně vyšší, činí 51 %. Důvodem může být fakt, že někteří dlužníci zpeněžili svůj majetek, výnos dobrovolně vydali do insolvenčního řízení a tím tak dosáhli většího uspokojení pohledávek (37).

2.3 Uspokojení pohledávek věřitelů přihlášených v insolvenčním řízení

Kapitola se věnuje vymezení popisu pohledávek jednotlivých věřitelů, kteří byli vybráni na základě výše uvedených kritérií do bakalářské práce. Porovnává se předpokládané a konečné uspokojení jednotlivých věřitelů. Jak vyplývá z následujícího textu, dlužníci si plnili své povinnosti vyplývající z insolvenčního zákona. S výjimkou čtyř dlužníků, kteří splatili svůj závazek v menší částce, zbytek dlužníků uhradilo věřitelům A, B a C částku stejnou, ne-li vyšší, než činil předpoklad na začátku insolvenčního řízení.

Uspokojení pohledávek věřitele A přihlášených v insolvenčním řízení

Věřitel A se jako jediný ze tří věřitelů stává postupitelem, tedy masivně postupuje své pohledávky postupníkovi. Důvodem postoupení může být skutečnost, že věřitel za postoupení pohledávky obdrží finanční prostředky ihned a nevyčká na uspokojení pohledávky od dlužníka v rámci insolvenčního řízení.

Z dvanácti pohledávek věřitele A za dlužníky došlo u jedenácti z nich k postoupení. V tabulce č. 4 jsou vyčísleny pohledávky za dlužníky, které byly postoupeny jen zčásti a věřitel A mohl být nadále uspokojován. Pokud došlo k celkovému postoupení, věřitel A již nebyl v insolvenčním řízení nadále uspokojován. Pohledávka byla postoupena

na jiného věřitele. Rozbor jeho uspokojení v insolvenčním řízení není součástí analytické části práce (37). Tabulka č. 7, která zobrazuje informace o všech postoupených pohledávkách a věnuje se jejich podrobnějšímu popisu, je uvedena v kapitole 2.4.

Výpočet **předpokládaného** uspokojení se pro účely této práce počítá jako:

$$\text{předpoklad uspokojení} = \text{výše pohledávky} \times \text{předpokládané uspokojení v \%}$$

Vzorec č. 6: Výpočet předpokládaného uspokojení (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 32)

Výpočet **konečného** uspokojení se pro účely této práce počítá následujícím způsobem:

$$\text{konečné uspokojení} = \text{výše pohledávky} \times \text{konečné uspokojení pohledávek v \%}$$

Vzorec č. 7: Výpočet konečného uspokojení (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 32)

Výpočet předpokládaného a konečného uspokojení pohledávky přihlášené v insolvenčním řízení vedeného s dlužníkem č. 2:

$$\text{předpoklad uspokojení} = 6\,009,82 \text{ Kč} \times 100 \% = 6\,009,82 \text{ Kč}$$

$$\text{konečné uspokojení} = 6\,009,82 \text{ Kč} \times 44 \% = 2\,644,32 \text{ Kč}$$

Tabulka č. 4: Uspokojení věřitele A (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)

Dlužník č.	Výše pohledávky	Předpokládané uspokojení věřitele A v Kč	Předpokládané uspokojení všech pohledávek v %	Konečné uspokojení věřitele A v Kč	Konečné uspokojení všech pohledávek v %
2	6 009,82 Kč	6 009,82 Kč	100 %	2 644,32 Kč	44 %
6	1 686,08 Kč	1 281,42 Kč	76 %	1 315,14 Kč	78 %
8	70 943,14 Kč	27 667,82 Kč	39 %	29 086,69 Kč	41 %
10	1 329,99 Kč	625,10 Kč	47 %	571,90 Kč	43 %
13	14 214,27 Kč	5 685,71 Kč	40 %	8 670,70 Kč	61 %
14	3 162,68 Kč	948,80 Kč	30 %	1 201,82 Kč	38 %

Z tabulky č. 4 vyplývá, že kromě dlužníka č. 2 a 10 byl věřitel A uspokojen nad rámec předpokládaného uspokojení. Konečné uspokojení pohledávek věřitele A činilo průměrně 50,83 %, což je o něco méně než předpokládané uspokojení, jež bylo 55,33 %.

Uspokojení pohledávek věřitele B přihlášených v insolvenčním řízení

U věřitele B došlo k zajištění pohledávky přihlášené v insolvenčním řízení vedeného s dlužníkem č. 2. Problematice zajišťovacích instrumentů je věnována kapitola 2.5.

Tabulka č. 5: Uspokojení věřitele B (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)

Dlužník č.	Výše pohledávky	Předpokládané uspokojení věřitele B v Kč	Předpokládané uspokojení všech pohledávek v %	Konečné uspokojení věřitele B v Kč	Konečné uspokojení všech pohledávek v %
2	530 935,97 Kč	-	-	298 252,06 Kč	56,17 %
3	40 417,24 Kč	14 550,21 Kč	36 %	13 741,86 Kč	34 %
6	39 971,27 Kč	30 378,17 Kč	76 %	31 177,59 Kč	78 %

V tabulce č. 5 je vyčísleno uspokojení pohledávek věřitele stejným způsobem, jako u věřitele A. Výjimka je u dlužníka č. 2, jehož pohledávka je zajištěná a podrobněji popsána v tabulce č. 8 (kapitola 2.5). U zajištěné pohledávky nelze na začátku insolvenčního řízení zjistit, jaký bude výtěžek ze zpeněžení majetkové podstaty (32). Průměrná výše pohledávek věřitele B za dlužníky uvedených v tabulce č. 5 je 203 774,83 Kč. Věřitel B přihlásil dle analýzy pohledávku do insolvenčního řízení vedeného pouze se třemi dlužníky. Jedna z pohledávek byla zajištěná a z 56,17 % byla uspokojena, proto je průměr uspokojení vyšší, než kdyby zajištěná pohledávka uspokojena nebyla. Průměr konečného uspokojení činí 56,06 % a představuje to průměrně 22 878,10 Kč. Dlužník č. 3 splatil svůj závazek o 2 % méně, než se předpokládalo, zatímco dlužník č. 6 o 2 % více (37).

Uspokojení pohledávek věřitele C přihlášených v insolvenčním řízení

Výpočet uspokojení pohledávek je stejný, jako u předešlých dvou věřitelů.

Tabulka č. 6: Uspokojení věřitele C (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)

Dlužník č.	Výše pohledávky	Předpokládané uspokojení věřitele C v Kč	Předpokládané uspokojení všech pohledávek v %	Konečné uspokojení věřitele C v Kč	Konečné uspokojení všech pohledávek v %
1	16 746,10 Kč	5 191,29 Kč	31 %	5 191,29 Kč	31 %
5	13 524,44 Kč	5 274,53 Kč	39 %	4 057,33 Kč	30 %
7	16 201,30 Kč	11 016,88 Kč	68 %	11 664,94 Kč	72 %
11	37 800,20 Kč	12 852,07 Kč	34 %	13 230,07 Kč	35 %
12	21 416,70 Kč	10 065,85 Kč	47 %	10 494,18 Kč	49 %

Tabulka č. 6 zobrazuje dlužníky věřitele C. Průměrná výše pohledávek je 21 137,75 Kč. Na konci insolvenčního řízení byl věřitel C průměrně uspokojen 43 %, tedy průměrně částkou 3 719,82 Kč, což je stejné procento, jaké bylo předpokladem uspokojení na začátku insolvenčního řízení. Dlužník č. 5 neuspokojil věřitele tak, jak se předpokládalo. Zbytek dlužníků vyhověl v konečném důsledku věřiteli C ve větší míře, než byl původní předpoklad (37).

2.4 Postup věřitele A po přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení vedeného s dlužníkem ve vazbě na postoupení pohledávky

Kapitola 2.4 se věnuje postoupení pohledávky věřitele A postupníkovi.

Postoupení pohledávek v rámci insolvenčního řízení

Věřitel A většinu svých pohledávek v průběhu insolvenčního řízení postoupil novému věřiteli. Díky tomu již nemusel řešit problém neuhrazení svých pohledávek a peněžní prostředky mohl obdržet dříve než při uspokojení pohledávky v rámci insolvenčního řízení. Text je zpracován s použitím informací z insolvenčního rejstříku, protože nebylo možno získat informace od samotného věřitele A. Není proto možné zjistit částku, za kterou postupitel postoupil pohledávku. Částka bude nejspíš menší než nominální hodnota pohledávky (32).

Postupníkem byla v řadě případů zahraniční obchodní společnost. Nabytí pohledávky zahraniční společností nemá vliv na činnost insolvenčního správce. Insolvenční správce uvádí, že dříve byl problém s vysokými poplatky spojenými s převodem, pokud platba v rámci insolvenčního řízení byla zahraničnímu věřiteli poslána na jeho bankovní účet vedený v zahraničí. Zahraniční věřitelé si však v dnešní době zřizují bankovní účty v České republice. Tím se vyhýbají poplatkům i ze své strany (32).

Postoupené pohledávky lze rozdělit na dvě skupiny. První skupinou jsou pohledávky, jež postupník nabyt v plné výši. Druhou skupinou jsou pohledávky, které byly postoupeny postupníkovi pouze částečně (v tabulce č. 7 jsou tučně zvýrazněny). Věřiteli A zůstává k uspokojení menší část pohledávky, než která byla postoupena postupníkovi (37). Dle slov insolvenčního správce se pohledávky obvykle postupují v jejich celkové hodnotě. Avšak existují případy, i v rámci této bakalářské práce, kdy jsou pohledávky postoupeny pouze částečně. Argumentem může být například to, že mají jiný právní důvod. Předmětem postoupení je například úvěr nebo zápůjčka, ale nejsou jím zůstatky na kontokorentu, či záporný zůstatek na bankovním účtu. Nepostupují se také pohledávky zajištěné zástavním právem, či jiným typem ručení (59).

Dlužníci, kteří měli závazek vůči věřiteli A, jsou uvedeni v následující tabulce spolu s výši přihlášených pohledávek.

Tabulka č. 7: Postoupené pohledávky věřitele A (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)

Dlužník č.	Původní výše pohledávky	Postoupení pohledávky	Výše postoupené pohledávky
1	116 868,27 Kč	ANO	116 868,27 Kč
2	6 009,82 Kč	NE	0 Kč
3	9 425,19 Kč	ANO	9 425,19 Kč
4	244 383,11 Kč	ANO	244 383,11 Kč
6	183 736,67 Kč	ANO	182 050,59 Kč
8	334 069,27 Kč	ANO	263 126,13 Kč
9	32 829,93 Kč	ANO	32 829,93 Kč
10	146 872,45 Kč	ANO	145 542,46 Kč

12	1 421,66 Kč	ANO	1 421,66 Kč
13	94 000,41 Kč	ANO	79 786,14 Kč
14	157 233,38 Kč	ANO	154 070,70 Kč
15	72 859,04 Kč	ANO	72 859,04 Kč

Průměrná výše pohledávek věřitele A v tabulce č. 7, bez ohledu na výši postoupených pohledávek, byla 107 696,94 Kč. Část pohledávek, jež zůstala věřiteli A, a on tak byl nadále účastníkem insolvenčního řízení činí průměrně 16 224,33 Kč.

Účetní a daňové hledisko

Účtování věřitele A, jako bankovního subjektu, je vymezeno směrnou účtovou osnovou pro banky a některé finanční instituce podle vyhlášky č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení ZoÚ pro účetní jednotky jako jsou banky a jiné finanční instituce (32). Dopad postoupení pohledávek na základ daně nelze posoudit, jelikož nejsou k dispozici informace týkající se účtování pohledávek.

2.5 Postup věřitele B po přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení vedeného s dlužníkem ve vazbě na zajištění pohledávky

Kapitola 2.5 se věnuje především pohledávce, jež byla již při jejím vzniku zajištěna. Věřitel tak měl lepší možnost uhrazení pohledávky během insolvenčního řízení. Zajištěná pohledávka může být do insolvenčního řízení přihlášena jako zajištěná, nebo jako nezajištěná (32).

Zajištění pohledávek u dlužníků v insolvenčním řízení

Při analýze závazků dlužníků bylo zjištěno, že zajištěné pohledávky byly nejčastěji zajištěny zástavním právem k nemovitosti. V rámci tří vybraných věřitelů je pohledávka zajištěna pouze u jednoho věřitele, konkrétně u věřitele B u dlužníka č. 2 (37). Zajišťovacím instrumentům se věnuje samostatná kapitola 1.3.

V případě dlužníka č. 2 se vyskytovaly v jeho seznamu přihlášených pohledávek dvě zajištěné pohledávky. Právě jedna z pohledávek se vztahovala k věřiteli B a byla zajištěna zástavním právem na nemovitou věc. Zpeněžením nemovité věci dosáhl věřitel pouze částečného uspokojení. Kupní cena nemovitosti nebyla dostatečně vysoká, aby uspokojila

celou hodnotu pohledávky, avšak dlužník č. 2 byl usnesením soudu osvobozen od placení dosud neuhrazených pohledávek (37).

Tabulka č. 8: Zajištěná pohledávka věřitele B (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)

Výše zajištěné pohledávky věřitele B	530 935,97 Kč
Tržní cena nemovitosti	500 000 Kč
Dosažená kupní cena nemovitosti	350 000 Kč
Částka po odečtení nákladů na úhradu zajištěné pohledávky	298 252,06 Kč
% uspokojení	56,17 %
Neuhrazená část zajištěné pohledávky	232 683,91 Kč

Účetní a daňové hledisko

Účetní a daňové hledisko je u věřitele B stejné jako u věřitele A.

2.6 Postup věřitele C po přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení vedeného s dlužníkem z hlediska účetního a daňového

Kapitola 2.6 se zabývá účetním a daňovým hlediskem u pohledávek věřitele C.

Účetní hledisko

Věřitelem je subjekt, jenž se v rámci analýzy vyskytuje u 5 dlužníků a poskytuje především služby v oblasti telekomunikace, mobilních sítí, internetu a další. V následujícím textu bude popsán postup, jak věřitel pravděpodobně účtoval případ dlužníka č. 1 v případě, kdy dlužník byl plátcem daně z přidané hodnoty a bylo tedy možné zaúčtovat i samotnou daň z přidané hodnoty.

Věřitel C uzavřel s dlužníkem č. 1 účastnickou smlouvu č. 123456 o poskytování telekomunikačních služeb. Věřitel C poskytl smluvní služby, vystavil fakturu a očekával platbu. Došlo však k neuhrazení vyúčtování na základě faktury č. 111 za období 20.5.-19.6.2011 ve výši 1 511 Kč (splatnost 8.7.2011), faktury č. 222 za období 20.6.-19.7.2011 ve výši 3 364 Kč (splatnost 8.8.2011) a faktury č. 333 za období 20.7.-19.8.2011 ve výši 1 425 Kč (splatnost 7.9.2011). V důsledku neuhrazení faktur dlužníkem uplatnil věřitel smluvní pokutu celkem ve výši 972,20 Kč. Dále nebyla uhrazena faktura č. 444 ve výši 8 371 Kč v rámci Účastnické smlouvy č. 123456 (splatnost 3.12.2011). Dlužná částka

z titulu smluvní pokuty za řádné neplnění této smlouvy, ke které byly připočteny i úroky z prodlení, činila 1 102,90 Kč.

Celkem činila pohledávka za dlužníkem č. 1 16 746,10 Kč, z toho 14 671 Kč bylo včetně DPH a částka 2 075,10 Kč, která představuje smluvní pokuty celkem, není předmětem daně z přidané hodnoty dle § 2 odst. 1 ZDPH.

Věřitel C pravděpodobně několikrát vyzval dlužníka k úhradě dlužné částky. Smluvní pokuty jsou dle Všeobecných smluvních podmínek poskytovatele služeb nárokovány v důsledku nezaplacení vyúčtování do 90 dnů. Dne 11.2.2014 bylo schváleno oddlužení dlužníka č. 1 usnesením soudu. Insolvenční řízení bylo ukončeno v březnu 2019 (37).

Tabulka č. 9: Účtování pohledávek věřitele C (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 32, 37)

Datum	Doklad	Text	Částka	MD	D
Rok 2011					
19.6.	FAV č. 111	Vyúčtování telekomunikačních služeb za období 20.5.-19.6. DPH	1 248,76 Kč 262,24 Kč	311.1 311.1	602 343
19.7.	FAV č. 222	Vyúčtování telekomunikačních služeb za období 20.6.-19.7. DPH	2 780,17 Kč 583,83 Kč	311.1 311.1	602 343
19.8.	FAV č. 333	Vyúčtování telekomunikačních služeb za období 20.7.-19.8. DPH	1 177,69 Kč 247,31 Kč	311.1 311.1	602 343
31.11.	FAV č. 444	Účastnická smlouva č. 123456 DPH	6 918,18 Kč 1 452,82 Kč	311.1 311.1	602 343
31.12.	FAV	Smluvní úroky z prodlení (FAV č. 111, č. 222, č. 333)	972,20 Kč	311.1	644
Rok 2012					
31.3.	FAV	Smluvní úroky z prodlení (FAV č. 444)	1 102,90 Kč	311.1	644

Rok 2014					
31.1	VÚD	Opravný daňový doklad (celkem DPH)	2 546,20 Kč	343	343.090
31.12.	VÚD	Tvorba zákonné opravné položky	14 671 Kč	558	391.1
Zákonná opravná položka byla vytvořena dle § 8 ZRDP. Do opravné položky je započítána výše faktur včetně DPH. Opravné položky se dle § 2 odst. 2 ZRDP netvoří k pohledávkám z titulu smluvních poplatků či úroků.					
31.12.	VBÚ	Úhrada pohledávek v rámci insolvenčního řízení	857,57 Kč	221	311.1
31.12.	VÚD	Zrušení opravné položky	857,57 Kč	391.1	558
31.12.	VÚD	Vratka DPH	148,83 Kč	343.090	343
Rok 2015					
31.12.	VBÚ	Úhrada pohledávek v rámci insolvenčního řízení	1 037 Kč	221	311.1
31.12.	VÚD	Zrušení opravné položky	1 037 Kč	391.1	558
31.12.	VÚD	Vratka DPH	179,98 Kč	343.090	343
Rok 2016					
31.12.	VBÚ	Úhrada pohledávek v rámci insolvenčního řízení	1 037 Kč	221	311.1
31.12.	VÚD	Zrušení opravné položky	1 037 Kč	391.1	558
31.12.	VÚD	Vratka DPH	179,98 Kč	343.090	343
Rok 2017					
31.12.	VBÚ	Úhrada pohledávek v rámci insolvenčního řízení	731,81 Kč	221	311.1
31.12.	VÚD	Zrušení opravné položky	731,81 Kč	391.1	558
31.12.	VÚD	Vratka DPH	127,01 Kč	343.090	343

Rok 2018					
31.12.	VBÚ	Úhrada pohledávek v rámci insolvenčního řízení	1 278 Kč	221	311.1
31.12.	VÚD	Zrušení opravné položky	1 278 Kč	391.1	558
31.12.	VÚD	Vratka DPH	221,80 Kč	343.090	343
Rok 2019					
28.2.	VBÚ	Úhrada pohledávek v rámci insolvenčního řízení	249,63 Kč	221	311.1
28.2.	VÚD	Zrušení opravné položky	249,63 Kč	391.1	558
28.2.	VÚD	Vratka DPH	43,32 Kč	343.090	343
1.4.	VÚD	Odpis pohledávky	9 479,99 Kč	546	311.1
1.4.	VÚD	Odpis zůstatku na účtu 343.090	1 645,28 Kč	548	343.090
31.12.	VÚD	Zbytek zákonné opravné položky	9 479,99 Kč	391.1	558

Úhrady pohledávek v rámci insolvenčního řízení v tabulce č. 9 jsou tvořeny měsíčními splátkami, které věřitel obdržel celkem za kalendářní rok od insolvenčního správce. Stejně tak obdržel platbu od insolvenčního správce vratky daně z přidané hodnoty.

Odpis pohledávky se vypočítal jako 14 671 Kč – 5 191,01 Kč (celkové uspokojení věřitele v rámci oddlužení) = 9 479,99 Kč. Jedná se tedy o část pohledávky, která nebyla věřiteli C v rámci oddlužení uhrazena. Zbývá část pohledávky, tedy smluvní úroky z prodlení, byly výnosem daňově neúčinným (32).

Dle § 13 odst. 1 písm. d) ZoÚ účtují účetní jednotky i v knihách podrozvahových účtů. Jedná se o takové účetní zápisy, jež nejsou prováděny v účetních knihách jako je deník a hlavní kniha. Dle **Českého účetního standardu č. 001** se na podrozvahových účtech 75-79 sledují mimo jiné i odepsané pohledávky. Odepsaná pohledávka z tabulky č. 9 se dále sleduje na podrozvahových účtech s výjimkou těch pohledávek, u kterých došlo k jejich zániku. Případná přijatá úhrada odepsané pohledávky se vyúčtuje jako výnos na příslušném účtu účtové skupiny 64 – Jiné provozní výnosy a zachytí se na podrozvahových účtech.

Vliv pohledávky na základ daně z příjmů právnických osob

Vznik pohledávek znamená z daňového hlediska zvýšení základu daně. Smluvní pokuty zaúčtované ve prospěch účtu 644 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení nejsou předmětem daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob. Pokud by došlo k jejich úhradě, zvyšuje se základ daně z příjmů, neboť předtím byly vyloučeny ze zdanění z důvodu neuhrazení.

Při tvorbě zákonné opravné položky došlo ke snížení základu daně, jak vyplývá z **§ 24 odst. 2 písm. y) ZDP**, o částku pohledávek včetně DPH bez smluvních úroků, tedy o 14 671 Kč (30). Během pěti let, kdy probíhalo oddlužení dlužníka a docházelo ke splácení pohledávek dle schváleného splátkového kalendáře, se opravné položky zrušily ve výši úhrady pohledávky v rámci insolvenčního řízení a tím se zvýšil základ daně celkem o 5 191,01 Kč (32). Poté, co dlužník splnil podmínky insolvenčního řízení a insolvenční řízení bylo ukončeno, věřitel C mohl uplatnit odpis pohledávky, který je daňovým výdajem **dle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP**. Věřitel C tak snížil základ daně o částku 9 479,99 Kč, jež nebyla v rámci oddlužení uhrazena. Současně bylo potřeba zrušit vytvořenou opravnou položku ve výši 9 479,99 Kč. Její zrušení zvýšilo základ daně (38). Dle **§ 23 odst. 3 písm. b) bod 1 ZDP** nebyly smluvní pokuty zdanitelným příjmem pro věřitele. Jak vyplývá z **§ 23 odst. 3 ZDP**, daňově neúčinná část odpisu z titulu smluvních pokut by navýšila základ daně. Smluvní pokuty však nebyly uhrazeny, a proto byly vyloučeny ze zdanění (30).

Oprava výše daně z přidané hodnoty

V listopadu 2013 byla podána přihláška pohledávky věřitele C do insolvenčního řízení na majetek dlužníka č. 1. V rámci přezkumného jednání, jež se konalo v lednu 2014, byla pohledávka uznána (37). Následně mohl věřitel C vystavit opravný daňový doklad, kterým se zabývá kapitola 1.10.3. Vystavení opravného daňového dokladu bylo však možné pouze v případě, pokud byl toho času dlužník plátcem daně z přidané hodnoty. Z tabulky č. 9 vyplývá, že věřitel odvedl daň na výstupu v celkové výši 2 546,20 Kč. Částka 2 546,20 Kč by se zaúčtovala na vrub účtu 343 – Daň z přidané hodnoty a ve prospěch účtu 343.090 - Vratka daně z přidané hodnoty. Při úhradě pohledávek v rámci insolvenčního řízení došlo k platbě vratky daně z přidané hodnoty od insolvenčního správce, která je účtována na vrub účtu 343.090 – Vratka daně z přidané

hodnoty a ve prospěch účtu 343 – Daň z přidané hodnoty. Pokud by dlužník byl neplátcem, opravu výše daně z přidané hodnoty by nemohl uplatnit (32).

2.7 Pohledávky věřitele C z ekonomického hlediska

Kapitola se zaměřuje na výpočty ekonomických ukazatelů, přesněji ukazatelů likvidity a aktivity. Ostatní ukazatele nelze vypočítat, neboť nejsou k dispozici informace pro jejich výpočet. Jedná se o výpočet ukazatelů za roky 2016 až 2018 u věřitele C, u kterého není možné nahlédnout do účetních výkazů za rok 2019. U ostatních dvou věřitelů nebyly k dispozici potřebné účetní výkazy (39) (40) (41).

Analýza likvidity

Pro výpočet ukazatele likvidity je potřeba znát hodnoty z účetních výkazů podnikatelského subjektu, které jsou uvedeny v následující tabulce. Ukazatel likvidity a jeho způsob výpočtu je podrobněji popsán v kapitole 1.11.

Tabulka č. 10: Údaje z účetních závěrek pro výpočet likvidity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)

Položky rozvahy	2016 (v mil. Kč)	2017 (v mil. Kč)	2018 (v mil. Kč)
Oběžná aktiva	10 634	12 182	15 114
Krátkodobé pohledávky	5 476	5 596	6 292
Krátkodobý finanční majetek	0	0	0
Peněžní prostředky	3 934	5 254	2 637
Krátkodobé závazky	5 451	6 440	6 938

Níže jsou uvedeny výpočty likvidit dle kapitoly 1.11.

Běžná likvidita

$$2016 = 10\,634 / 5\,451 = 1,95$$

$$2017 = 12\,182 / 6\,440 = 1,89$$

$$2018 = 15\,114 / 6\,938 = 2,18$$

Pohotová likvidita

$$2016 = (5\,476 + 0 + 3\,934) / 5\,451 = 1,73$$

$$2017 = (5\,596 + 0 + 5\,254) / 6\,440 = 1,68$$

$$2018 = (6\,292 + 0 + 2\,637) / 6\,938 = 1,29$$

Okamžitá likvidita

$$2016 = 3\,934 / 5\,451 = 0,72$$

$$2017 = 5\,254 / 6\,440 = 0,82$$

$$2018 = 2\,637 / 6\,938 = 0,38$$

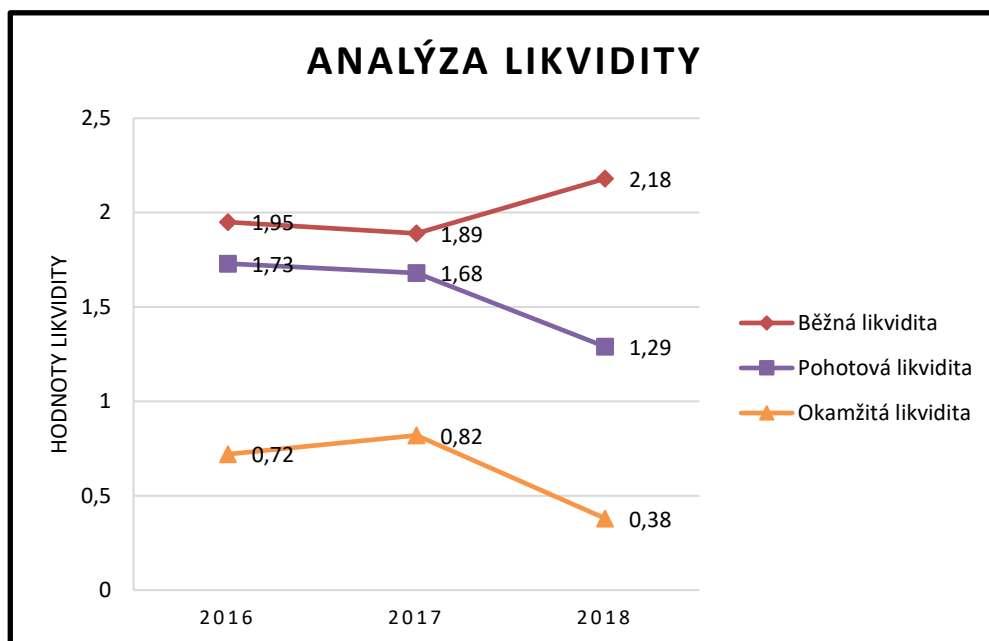
Tabulka č. 11: Analýza likvidity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)

Ukazatel	2016	2017	2018
Běžná likvidita	1,95	1,89	2,18
Pohotová likvidita	1,73	1,68	1,29
Okamžitá likvidita	0,72	0,82	0,38

Dle ukazatele **běžné likvidity** lze tvrdit, že účetní jednotka nedosáhla ve všech sledovaných letech doporučených hodnot (2-3), jež by vyjadřovaly dle bankovních standardů finančně zdravého podnikatele. Pouze v roce 2018 byla běžná likvidita v optimální hodnotě.

Pohotová likvidita má v prvním a v druhém sledovaném roce vyšší hodnoty, než jsou hodnoty doporučené (1-1,5). V dalších dvou letech má likvidita tendenci klesající a v posledním sledovaném roce je již v optimu. V roce 2016 dosahovala společnost hodnoty vyšší, než je doporučená a s velkou pravděpodobností měla i lepší platební schopnost. V případě vyšších hodnot však může dojít k neefektivnímu využívání peněžních prostředků.

Ukazatel **okamžité likvidity** ve sledovaném období převyšuje doporučené hodnoty (0,2-0,5). V letech 2016 a 2017 mohlo docházet ke špatnému hospodaření s kapitálem společnosti. V roce 2018 byla hodnota ukazatele v optimu, neboť došlo k většímu poklesu oproti roku 2017. Pokud by však došlo ke snížení hodnot tohoto ukazatele i v následujících letech, hrozila by společnosti platební neschopnost (36).

Graf č. 2: Analýza likvidity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)

Analýza aktivity

Výpočty pro ukazatele aktivity jsou uvedeny v kapitole 1.11. Hodnoty pro výpočet doby obratu pohledávek a závazků v letech 2016–2018 jsou uvedeny v tabulce č. 12.

Tabulka č. 12: Údaje z účetních závěrek pro výpočet aktivity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)

Položky rozvahy	2016 (v mil. Kč)	2017 (v mil. Kč)	2018 (v mil. Kč)
Pohledávky z obchodních vztahů	5 383	5 724	6 292
Závazky z obchodních vztahů	4 562	5 625	5 361
Tržby	26 227	26 799	26 976

Níže jsou uvedeny výpočty doby obrátů pohledávek a závazků dle kapitoly 1.11.

Doba obratu pohledávek

$$2016 = (5\,383 / 26\,227) \times 360 = 73,89 \text{ dnů}$$

$$2017 = (5\,724 / 26\,799) \times 360 = 76,89 \text{ dnů}$$

$$2018 = (6\,292 / 26\,976) \times 360 = 83,97 \text{ dnů}$$

Doba obratu závazků

$$2016 = (4\,562 / 26\,227) \times 360 = 62,62 \text{ dnů}$$

$$2017 = (5\,625 / 26\,799) \times 360 = 75,56 \text{ dnů}$$

$$2018 = (5\,361 / 26\,976) \times 360 = 71,54 \text{ dnů}$$

Tabulka č. 13: Analýza aktivity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)

Ukazatel	2016 (dny)	2017 (dny)	2018 (dny)
Doba obratu pohledávek	73,89	76,89	83,97
Doba obratu závazků	62,62	75,56	71,54

Doba obratu pohledávek má rostoucí tendenci. To znamená, že inkaso od odběratelů je ve vzrůstajících delších časových intervalech, což pro společnost není úplně pozitivní. Zatímco v roce 2017 se zvýšila doba o 3 dny oproti roku 2016, v roce 2018 to bylo až o 7 dní oproti roku 2017. To může dokazovat možnou platební neschopnost odběratelů.

Doba obratu závazků je požadována co nejdelší, což se společnosti v roce 2017 daří, jelikož vzrostla skoro o 13 dnů oproti roku 2016. V roce 2018 došlo k mírnějšímu poklesu o 4 dny oproti roku 2017. Jak bylo uvedeno v kapitole 1.11, doba obratu závazků by neměla být kratší než doba obratu pohledávek. Z tabulky č. 13 jasně vyplývá opak, což nemusí být dobrá známka platební schopnosti společnosti.

2.8 Dopad insolvence dlužníka na činnost věřitele z ekonomického hlediska

Věřitel poskytl danému subjektu peněžní podporu či služby a předpokládá, že mu dlužník prostředky vrátí zpět. Pokud se tedy dlužník dostane do oddlužení, pro věřitele to může znamenat neuspokojení pohledávky v plné výši.

Při postoupení pohledávky si věřitel zabezpečí přísun prostředků od postupníka dříve než při uspokojení pohledávky v rámci insolvenčního řízení. Postoupení pohledávky je pro něj výhodné zejména kvůli možnému použití peněžních prostředků na svou další činnost. V případě zajištěné pohledávky, má v rámci insolvenčního řízení věřitel zejména díky lepší možnosti uhrazení pohledávky výhodnější postavení. Zajištěním si věřitel

v případě pohledávky z kapitoly 2.5 zajistil více než 50 % uspokojení, což je pravděpodobně větší část, než kterou by obdržel formou splátkového kalendáře.

Nevýhodou pro podnikatele je neuhrazená faktura. Jejím uhrazením by mohl věřitel získat prostředky, se kterými by mohl v budoucnu náležitě nakládat. Věřitel C pohledávku v roce 2011 zaúčtoval do výnosů a v daňovém přiznání k dani z příjmů právnických osob tedy uvedl příjem i s touto neuhrazenou částkou. Zisk byl vyšší o tuto neuhrazenou částku pohledávky, avšak fakticky tyto prostředky věřitel neobdržel.

Z výše uvedeného textu vyplývá, že úpadek dlužníka není nikdy pro věřitele přínosem. Věřitel se dostává do situace, kdy přijde o příjem peněžních prostředků. Dlužník může zaplatit věřiteli jen 30 % svého závazku, jak bylo uvedeno v insolvenčním zákoně, což je však pro věřitele poměrně dost nevýhodné. Navíc, díky novele insolvenčního zákona stačí, aby dlužník zaslal měsíčně 1 089 Kč na úhradu svých závazků v rámci insolvenčního řízení. Věřitel tak přichází o finance, se kterými mohl do budoucna počítat. Může také nastat situace, kdy věřitel půjčí peněžní prostředky nebo poskytne služby dlužníkovi, a ty se mu za to nemusí spolu s úplatou vůbec vrátit (32).

2.9 Shrnutí analytické části

U věřitele A došlo několikrát k postoupení pohledávek, což je pro něj výhodné zřejmě kvůli dřívějšímu přísunu peněžních prostředků než při uspokojování pohledávek v rámci insolvenčního řízení. Věřitel B si zajistil výhodnější postavení již na začátku smluvního vztahu s dlužníkem, a to zajištěním pohledávky. Došlo tedy pravděpodobně k většímu uspokojení pohledávky v rámci insolvenčního řízení, než by došlo formou splátkového kalendáře. U věřitele C bylo z účetního a daňového hlediska poukázáno na účtování vzniku pohledávky za dlužníkem č. 1, na tvorbu opravného daňového dokladu, tvorbu opravné položky a následného odpisu pohledávky a zrušení zákonné opravné položky. Na základě výsledků analýzy likvidity a aktivity věřitele C bylo zjištěno, že činnost věřitele C je spíše v optimu.

Z analýzy částí závazků jednotlivých dlužníků vyplývá podoba úspěšnosti vymáhání pohledávek vybraných věřitelů ve vazbě na zajištění a postoupení pohledávek. Ve většině případů bylo konečné uspokojení ve vztahu k předpokládanému často vyšší. U poměrně nepatrné části dlužníků došlo k uspokojení menšímu.

3 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ VČETNĚ JEJICH EKONOMICKÉHO ZHODNOCENÍ

V této části bakalářské práce se autorka zaměřuje na návrhy pro věřitele, jež se týkají především lepšího prověření dlužníků před poskytnutím služeb, případně zajištění pohledávky v případě úvěru nebo doporučení postoupení pohledávek. Návrhová část se také zabývá doporučeními z pohledu vymáhání soudní cestou, jestliže dlužník neplní své závazky i po tom, co se věřitel snažil vymoci pohledávku mimosoudně. Pokud nastane insolvenční řízení dlužníka, navrhuje autorka této bakalářské práce sledovat insolvenční rejstřík a dle rozhodnutí insolvenčního soudu podat včas přihlášku pohledávky. Věřitelům také doporučuje autorka práce tvořit zákonné a účetní opravné položky. Konec návrhové části je věnován dopadům „koronavirové“ krize na účastníky insolvenčních řízení.

3.1 Předcházení vzniku problémových pohledávek

Kapitola 3.1 je věnována způsobům předcházení problémovým pohledávkám. Doporučení se vztahují především na věřitele A a B, kteří jsou poskytovateli bankovních služeb včetně poskytování úvěrů. Úvěry umožnily přísun peněz osobám, jež se později dostaly do úpadku a následně tedy nedošlo k plnému uspokojení pohledávek v rámci insolvenčního řízení.

Informační portály

Autorka této bakalářské práce doporučuje věřitelům prověřit potencionální dlužníky zejména na dostupných bezplatných internetových portálech nebo případně na portálech poskytujících služby za poplatek. Jedním ze základních zdrojů informací pro věřitele je justiční portál, jenž je veřejně dostupný na <https://www.justice.cz/>. Kromě veřejného rejstříku zde lze vyhledávat i informace z rejstříku insolvenčního a z centrálního registru oznámení, ze kterého lze vyčíst informace o veřejných funkcionářích. **Veřejný rejstřík** podává informace o zákonem stanovených subjektech. Je výhodné jej použít při prověření dlužníka, neboť součástí veřejného rejstříku je i Sbírka listin. Dle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osobách, obsahuje Sbírka listin mimo jiné i účetní závěrky, jež mohou být pro věřitele důležitým zdrojem pro posouzení hospodárnosti daného subjektu (10).

Insolvenční rejstřík slouží k prověření potencialních klientů z hlediska insolvence. Věřitel může bezplatně vyhledat identifikační údaje dané osoby a informace o uplynulých a probíhajících insolvenčních řízeních. Věřitel má možnost nahlédnout do dokumentů, které jsou předmětem daného řízení (13).

Dalším bezplatným portálem je **Administrativní registr ekonomických subjektů (ARES)**. Ares odkazuje na veřejný rejstřík a živnostenský rejstřík. Podává informace o registraci k dani z přidané hodnoty, bankovních účtech subjektu a zejména o spolehlivosti z pohledu plátce DPH, což lze považovat za velmi **výhodné**. Označení „nespolehlivý plátce“ subjektu může věřiteli pomoci při rozhodování, zda tomuto potencialnímu dlužníkovi poskytnout úvěr. **Nevýhodou** je pouze informativní charakter portálu. Výpis z portálu není tedy možné použít jako průkazní materiál pro úřední jednání (12).

Centrální registr dlužníků (CERD) umožňuje na základě bezplatné registrace informovat o nesplněných závazcích a také může pomoci věřiteli odhadnout rizika spojená s budoucími transakcemi od fyzických či právnických osob (42). Z registru třetích osob má věřitel po prvotním přihlášení a provedení autorizace možnost kontrolovat také své závazky z registru třetích osob. **Výhodou** je tedy široká škála služeb, jež CERD nabízí. **Nevýhodou** je zpoplatnění jím poskytovaných služeb (43).

Tabulka č. 14: Ceník služeb bankovního sektoru (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 44)

Věřitel	Tarif	Cena za měsíc	Cena za rok
Věřitel A	Tarif BANKA	20 000 Kč	240 000 Kč
Věřitel B	Tarif BANKA	20 000 Kč	240 000 Kč

Z tabulky č. 14 vyplývá, že při využití služeb poskytovaných CERD by mohly věřitelům A a B vznikat vysoké náklady, jelikož jsou tyto věřitelé součástí bankovního sektoru. Přestože jsou poplatky portálu vysoké, informační systém nabízí věřitelům informace o klientech z hlediska důvěryhodnosti, platební morálky a bonity. Také umožňuje sledovat současný i historický stav zadlužení klienta za posledních 10 let (44). Tato skutečnost je velmi výhodná, neboť cena služeb za měsíc zahrnuje všechny uvedené nabízené služby a není tedy vůbec závratná v objemu peněžních prostředků, které banka obdrží.

Tabulka č. 15: Ceník služeb pro věřitele C (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 43)

Služba	Období	Cena
Uživatelský účet	1. rok	ZDARMA
	další roky	1 000 Kč
Vyhledávání dlužníků	1 rok	2 000 Kč
Vklad dlužníka	-	ZDARMA
Monitoring vlastních závazků	-	ZDARMA

Věřitel C má jako obchodní společnost možnost zdarma vložit dlužníka do systému a monitorovat pohledávky věřitele. Založení a případné ukončení účtu má taktéž zdarma. Avšak bezplatný je uživatelský účet pouze první rok užívání a od druhého roku je nutné platit poplatek. V prvním roce věřitel C zaplatí pouze 2 000 Kč, díky čemuž může své potenciální dlužníky vyhledávat v registru. V dalších letech je roční poplatek vyšší. Cena za rok činí tedy 3 000 Kč (43). Vzhledem k neuhrazeným fakturám od některých dlužníků je dobré CERD používat, neboť částka za vedení účtu není příliš vysoká.

3.2 Zajištění pohledávek

Jak vyplývá z kapitoly 1.3, pohledávky lze zajistit několika způsoby. Pro účely práce se za stěžejní považují zástavní právo, ručení a utvrzení dluhu ve formě sjednání smluvní pokuty.

Zástavní právo

Zástavní právo představuje způsob zajištění, jehož předmětem může být obchodovatelná movitá a nemovitá věc. Zajištěná pohledávka umožňuje věřiteli specifické postavení v insolvenčním řízení, jak je uvedeno v kapitole 1.9.2. V rámci bakalářské práce jsou uvedeni dlužníci, jejichž oddlužení probíhá plněním splátkového kalendáře. Pokud dojde k nesplnění závazku dlužníka a dlužník je v úpadku, věřitel přihlásí pohledávku do insolvenčního řízení a je uspokojen zpeněžením zástavy z majetkové podstaty dle určitého pořadí závislého na vzniku zajištění. V konečném důsledku má věřitel se zajištěnou pohledávkou lepší možnost jejího uhrazení v budoucnu.

Ručení

Další možností, jak zajistit pohledávku, je ručení. Ručitel má povinnost plnění závazku za dlužníka, který svůj závazek neplní. Pokud splní ručitel dluh, vstupuje do stejného postavení, jaké měl věřitel před splněním závazku. Ovšem pohledávka již nebude zajištěná (5, s. 150). Pohledávka tak přechází z věřitele na ručitele (5, s. 149). Ručitel může přihlásit svou pohledávku jako podmíněnou v případě, kdy bude za dlužníka skutečně plnit. Z ustanovení § 183 IZ vyplývá, že teprve až v okamžiku plnění místo dlužníka je možné se domáhat plnění po dlužníkovi místo věřitele v rámci insolvence. V tomto případě má ručitel možnost vstoupit do postavení věřitele v rozsahu, v němž místo dlužníka uspokojil pohledávku, a domáhat se v insolvenčním řízení zaplacení pohledávky místo tohoto věřitele. Není nutné ověřovat, zda věřitel přihlásil pohledávku podmíněně nebo nikoli (21). **Výhodou** ručení je možnost věřitele vyzvat ručitele při nesplnění závazku k plnění za dlužníka i po přihlášení pohledávky do insolvenčního ručení. Další výhodou je i skutečnost, že pokud věřitel pohledávku přihlásil do insolvenčního řízení a zároveň ručitel již plnil za dlužníka, vstupuje ručitel na místo věřitele v rozsahu svého plnění.

Smluvní pokuta

Pokud dlužník poruší své povinnosti vyplývající ze smlouvy s věřitelem, může vůči němu věřitel uplatnit smluvní pokutu, je-li sjednána (4, s. 105). Věřitel C má utvrzené pohledávky formou smluvní pokuty. Smluvní pokutu uplatní věřitel C také v případě, pokud si ji spolu s dlužníkem sjednali ve smlouvě za neuhrazení tří po sobě jdoucích vyúčtování služeb (46). Za **nevýhodu** smluvní pokuty lze považovat skutečnost, že dlužník může podat návrh soudu na snížení smluvní pokuty. Soud může nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu snížit s ohledem na hodnotu a význam zajišťované povinnosti až do vzniklé škody (5, s. 152). **Výhodou** smluvní pokuty je vznik nároku na její zaplacení v okamžiku neplnění povinností dlužníka. Výhodou také může být fakt, že se dlužník nezbaví povinnosti nadále plnit svůj dluh, uhradí-li smluvní pokutu. V neposlední řadě pokládá autorka této bakalářské práce za výhodu hrozbu nutnosti uhradit smluvní pokutu dlužníkem v případě porušení povinností ze strany dlužníka.

3.3 Mimosoudní vymáhání pohledávek

Kapitola 1.9.1 je věnována vymáhání pohledávek mimosoudní cestou. Prvně je zde navržen způsob vymáhání pohledávek vlastními silami, přesněji upozorněním dlužníka prostřednictvím upomínek. U věřitele A a B navrhuje autorka zejména postoupení pohledávek.

Vymáhání vlastními silami

Věřitelé A a B se většinou snaží upomínat dlužníka prvně vlastními silami. Věřitelé jsou často ochotni změnit splátkový kalendář nebo navrhnout konsolidaci. Konsolidace je sloučení půjček do jedné a účelem je splácení jen jednoho závazku dlužníkem. Konsolidaci většinou provádí věřitel A, jenž vymáhá zároveň po 3 až 4 měsících neúspěšného upomínání klienta pohledávku prostřednictvím inkasních agentur (47). Věřitel B zasílá upomínky po 10 dnech uplynutých po splatnosti splátky a pokud není z dlužníkovy strany zájem dluh splácet, vymáhá stejně jako věřitel B pohledávku prostřednictvím inkasních agentur, postoupí ji jinému věřiteli, případně vymáhá pohledávku soudní cestou s následnou exekucí (48). Při neuhrazení faktury věřitele C dochází k zaslání textové zprávy prostřednictvím telefonu. V případě neuhrazení faktury do 5 dnů po odeslání textové zprávy je odeslána první písemná upomínka dlužníkovi. Samozřejmě za poplatek, který musí zaplatit dlužník. Pokud dlužník nadále nehradí svůj dluh, věřitel jej stále upomíná a vznikne smluvní pokuta (46).

Věřitelům by autorka této bakalářské práce doporučila upomínat své dlužníky v co nejkratší době po splatnosti závazku. Dlužník nemusí na upomínky reagovat a věřitel tak může co nejdříve řešit další možnosti, jak vymoci pohledávku. Upomínat co nejdříve po době splatnosti je výhodné zejména proto, že doba obratu pohledávek věřitele C, jak vyplývá z analytické části, roste a znamená tedy platební neschopnost dlužníků. Díky tomuto doporučení můžou mít věřitelé peněžní prostředky co nejdříve. V opačném případě začnou v co nejkratším čase řešit neuhrazenou pohledávku.

Postoupení pohledávky

Z kapitoly 2.4 jasně vyplývá, že věřitel A postoupil jako jediný pohledávky v rámci analýzy. Díky postoupení pohledávky přechází všechna práva a povinnosti postupitele na postoupníka. **Nevýhodou** však může být skutečnost, že věřitel musí respektovat tržní cenu pohledávky, jež nemusí být ve výši, jakou si věřitel představuje (32). Věřitel musí

však zhodnotit pravděpodobnost vymožení pohledávky, situaci dlužníka a také předpoklad, že při postoupení pohledávky postupníkovi bude částečně uspokojen a veškeré náklady či riziko neúspěchu přebírá postupník. Nejen tato skutečnost, ale také nezávaznost věřitele udávat ke změně souhlas dlužníka je v této situaci **výhodná** (9, s. 29-30). Postoupení pohledávky je v této práci navrženo jak pro věřitele A, tak i pro věřitele B. Věřitelům také autorka doporučuje, zjistit si předpokládanou míru uspokojení pohledávky ještě před jejím postoupením.

3.4 Soudní vymáhání pohledávek

V analytické části je popsáno zejména řízení insolvenční, tedy postup věřitelů v případě zahájení insolvenčního řízení u jejich dlužníků. Avšak insolvenčnímu řízení mohlo předcházet nalézací a vykonávací řízení. Pokud dlužník neplatí své závazky, je vhodné obstarat si exekuční titul, na základě kterého se provede exekuce (59).

Řízení nalézací

Kapitola 1.9.2 se zaměřuje na vymáhání pohledávek soudní cestou. Pro tři věřitele se jeví jako optimální využít **elektronický platební rozkaz**, jenž funguje jako zkrácené soudní řízení. **Výhodou** je forma podání, které se provede pomocí elektronického formuláře dostupného na webových stránkách <https://epodatelna.justice.cz/ePodatelna/epo1200new/form.do>. Podmínkou pro vymáhání částky žalobcem musí být bezchybně vyplněný elektronický formulář, podepsaný zaručeným elektronickým podpisem, odeslaný na soud a zároveň musí být zaplacený soudní poplatek. Další výhodou je skutečnost, že elektronický platební rozkaz je poměrně **rychlým nástrojem**, jak se dostat k exekučnímu titulu. Po splnění všech náležitostí může soud vydat platební rozkaz, který má účinky pravomocného rozsudku a ukládá povinnost žalovanému **do 15 dnů** od jeho doručení uhradit pohledávku a náklady řízení nebo podat odpor žalovanému danému soudu. V případě vydání elektronického platebního rozkazu musí být doručen žalovanému do vlastních rukou. **Nevýhodou** elektronického platebního rozkazu je vymáhání pohledávky žalobcem pouze do výše 1 milionu korun (49). Pokud je podán odpor proti elektronickému platebnímu rozkazu, celý proces se změní na klasické soudní řízení (57).

Platební rozkaz je možné podat i v podobě listinné. V tomto případě se liší sazby poplatků od poplatků za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu. Pokud není podán

návrh na vydání elektronického platebního rozkazu prostřednictvím aplikace, zaplatí se poplatek dle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, jehož výše je uvedena v tabulce č. 16. Soudní poplatek hradí žalovaný (50).

Tabulka č. 16: Poplatky za návrh na zahájení občanského soudního řízení, jehož předmětem je peněžité plnění (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 50)

Peněžité plnění	Výše poplatku
do částky 20 000 Kč	1 000 Kč
v částce vyšší než 20 000 Kč do 40 000 000 Kč	5 % z této částky
v částce vyšší než 40 000 000 Kč	2 000 000 Kč a 1 % z částky přesahující 40 000 000 Kč; částka nad 250 000 000 Kč se nezapočítává

V opačném případě se platí výše poplatků za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu uvedené v tabulce č. 17, které taktéž vychází ze zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Tabulka č. 17: Ceník elektronického platebního rozkazu (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 50)

Peněžité plnění	Výše poplatku
do částky 10 000 Kč	400 Kč
v částce vyšší než 10 000 Kč do 20 000 Kč včetně	800 Kč
v částce vyšší než 20 000 Kč	4 % z této částky

Z tabulek č. 16 a 17 lze konstatovat, že výhodnější je návrh na vydání elektronického platebního rozkazu. Při zvažování možností postupu dle OSŘ je doporučeno podat návrh soudu na vydání elektronického platebního rozkazu. Důvodem je skutečnost, že pohledávky věřitele C jsou ve výši do 1 milionu korun. Pokud by jeho pohledávka činila více než 20 000 Kč, ušetří 200 Kč oproti návrhu na zahájení občanského soudního řízení.

Dle tabulek v analytické části lze usoudit, že pohledávky za dlužníky činí ve většině případů méně než 1 milion korun. Věřitelům A a B se tedy také doporučuje podat návrh

na vydání elektronického platebního rozkazu. Jelikož se však jedná o bankovní sektor, je možné, že dojde k poskytnutí úvěru vyššího než 1 milion korun. V tom případě podá věřitel návrh na zahájení občanského soudního řízení. Výpočet soudního poplatku bude vycházet z tabulky č. 16.

Řízení vykonávací

Po nabytí právní moci je soudní rozhodnutí exekučním titulem. Exekučním titulem může být také **notářský zápis s přímou vykonatelností**. V notářském zápise stvrdí dlužník s věřitelem, že mezi nimi existuje dluh a bylo sjednáno datum splacení dluhu. Pokud dlužník poruší své povinnosti, věřitel se vyhne soudnímu jednání a notářský zápis se stává exekučním titulem. Tímto věřitel navrhuje exekuční řízení (20) (57). V tabulce č. 18 je sepsána výše odměny dle vyhlášky č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif), jež náleží notáři za sepsání notářského zápisu. Za sepsání notářského zápisu o dohodě se svolením k vykonatelnosti notářského zápisu je to částka dvou třetin z částky vypočtené dle níže uvedené tabulky, a to nejméně 2 000 Kč (58).

Tabulka č. 18: Výše odměny notáře za sepsání notářského zápisu (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 58)

Tarifní hodnota	Výše odměny notáře
z prvních 100 000 Kč tarifní hodnoty	2,0 %
z přebývajících částky až do 500 000 Kč tarifní hodnoty	1,2 %
z přebývajících částky až do 1 mil. Kč tarifní hodnoty	0,6 %
z přebývajících částky až do 3 mil. Kč tarifní hodnoty	0,3 %
z přebývajících částky až do 20 mil. Kč tarifní hodnoty	0,2 %
z přebývajících částky až do 30 mil. Kč tarifní hodnoty	0,1 %
z přebývajících částky až do 100 mil. Kč tarifní hodnoty	0,05 %

Výhodou řízení jsou náklady exekuce dle § 87 odst. 3 EŘ, kdy povinnost hradit náklady exekuce přebírá dlužník, pokud však nesjedná exekutor a oprávněný dle § 90 EŘ smluvní odměnu, která není nákladem exekuce (20). Věřitel neplatí žádné soudní poplatky. Další výhodou je skutečnost, že soudní exekutor může provádět exekuci více způsoby

a má možnost vydávat více exekučních příkazů najednou. Zatímco u soudního výkonu rozhodnutí musí věřitel sám označit majetek dlužníka, který má být postižen, v exekučním řízení se o to postará exekuční úřad (54). Za výhodu exekučního řízení oproti soudnímu výkonu lze považovat také rychlost a efektivitu.

Tabulka č. 19: Odměna za exekuci ukládající zaplacení peněžitě částky (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 51)

Hodnota plnění	Odměna bez DPH
minimální výše	2 000 Kč
do 3 mil. Kč základu	15 %
z přebývajících částky až do 40 mil. Kč základu	10 %
z přebývajících částky až do 50 mil. Kč základu	5 %
z přebývajících částky až do 250 mil. Kč základu	1 %

V tabulce č. 19 je zobrazena výše nákladů exekuce dle vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (51). Insolvenční správce uvádí, že v přihláškách pohledávek věřitelů do insolvenčního řízení se z exekučních titulů nejčastěji objevují elektronické platební rozkazy, rozhodčí nálezy, rozsudky soudů a notářské zápisy s přímou vykonatelností. Obecně ale platí, že věřitelé většinou nemají vykonatelnou pohledávku (57).

Řízení insolvenční

I když dlužník platí jednomu věřiteli, neznamená to, že plní své závazky vůči věřiteli druhému. Může se tedy stát, že dlužník se dostane do insolvenčního řízení. Věřitel by měl kontrolovat insolvenční rejstřík, zda v něm není uveden některý z jeho dlužníků, případně i potencionální klient. Věřiteli je doporučeno kontrolovat insolvenční rejstřík alespoň jednou za 14 dní, neboť většina usnesení soudu o rozhodnutí o oddlužení udává pro podání přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení lhůtu 30 dnů ode dne rozhodnutí o úpadku. Věřitel by tak měl dostatek času podat přihlášku pohledávky, je-li rozhodnuto soudem o úpadku dlužníka. V případě, kdy by bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka, nemá věřitel jinou možnost než podat přihlášku pohledávky, jež nemusí být ani

po splatnosti. Přihláška se podává insolvenčnímu soudu. Insolvenční správce může přihlášku pohledávky popřít. Proto je nutné uvést všechny náležitosti pohledávky a podat ji v dané lhůtě (21).

3.5 Podání přihlášky pohledávky

Pokud věřitel zjistí z usnesení insolvenčního soudu, že je dlužník v úpadku, musí podat přihlášku pohledávky. Část usnesení o úpadku dlužníka č. 2 může znít následovně:

„Soud vyzývá věřitele, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, aby tak učinili do 30 dnů ode dne rozhodnutí o úpadku. K později podaným přihláškám insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují [...]“ (21).

Přihláška pohledávky je spolu s pokyny pro její vyplnění dostupná na webových stránkách <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR> (52) (53). Jestliže věřitel podá přihlášku pohledávky později, nemá nárok na uspokojení pohledávky v rámci insolvenčního řízení. Věřitel musí přihlásit také pohledávku, která již byla uplatněna u soudu. Dále pohledávky vykonatelné včetně pohledávek vymáhaných výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Tyto skutečnosti jsou definovány v § 173 IZ (21).

Náležitosti přihlášky pohledávky

Náležitosti přihlášky pohledávky jsou vymezeny v IZ od § 174 až po § 187. Přihláška pohledávky musí být spolu s přílohami vyhotovena dvakrát a je podána insolvenčnímu soudu, jenž ji poté doručí insolvenčnímu správci. Následující text je věnován podrobnému popisu přihlášky pohledávky.

Obrázek č. 1 znázorňuje první část přihlášky pohledávky. Nejprve musí být vybrán soud, ke kterému se přihláška pohledávky podává. Na dalších řádcích je nutné vyplnit **údaje týkající se dlužníka a věřitele**.

PŘIHLÁŠKA POHLEDÁVKY	
Soud	<input type="text"/> Spis. značka <input type="text"/> <input type="text"/> INS <input type="text"/> / <input type="text"/>
Dlužník	
☒ 01 Fyzická osoba ☐ 02 Právnícká osoba Státní příslušnost ¹ <input type="text"/>	
Osobní údaje	Příjmení: <input type="text"/> Jméno: <input type="text"/> Titul za jm.: <input type="text"/> Titul před jm.: <input type="text"/> Datum narození: ² <input type="text"/> Rodné číslo: <input type="text"/>
Údaje o podnik. ³	IČ: <input type="text"/> Jiné registr.č.: <input type="text"/>
Bydliště/sídlo	Ulice: <input type="text"/> Č.p./č.e.: <input type="text"/> Č.o.: <input type="text"/> Obec: <input type="text"/> PSČ: <input type="text"/> Část obce: <input type="text"/> Stát: <input type="text" value="Česká republika"/>
Věřitel	
☐ 03 Fyzická osoba ☒ 04 Právnícká osoba Právní řád založení ¹ <input type="text"/>	
Právnícká osoba	Název/obch.firma: <input type="text"/> IČ: <input type="text"/> Jiné registr. č.: <input type="text"/>
Sídlo	Ulice: <input type="text"/> Č.p./č.e.: <input type="text"/> Č.o.: <input type="text"/> Obec: <input type="text"/> PSČ: <input type="text"/> Část obce: <input type="text"/> Stát: <input type="text" value="Česká republika"/> Číslo účtu: <input type="text"/>
05 Korespondenční adresa ^{IV} ☐	
Elektronická adresa: <input type="text"/>	Akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb: <input type="text"/>

Obrázek č. 1: Přihláška pohledávky 1. část (Zdroj: 52)

Věřitel v přihlášce pohledávky uvede, o jakou pohledávku se jedná. Pokud není pohledávka zajištěná, vybere možnost „nezajištěná-jednotlivě“. Pokud by se však jednalo o více pohledávek stejného typu, vybere „nezajištěná-hromadně“. Je-li majetek dlužníka zajištěn, věřitel vybere možnost „zajištěná majetkem dlužníka“. Obdobně platí zvolení možnosti „uspokojovaná pouze z majetku poskytnutého k zajištění“. V opačném případě, kdy by pohledávka byla zajištěna jiným způsobem, než je majetek dlužníka, zvolí možnost „nezajištěná majetkem dlužníka“. Může dojít také ke kombinaci zajištění, kdy pohledávka je zajištěna jak majetkem dlužníka, tak i jiným

způsobem. V tomto případě se bude jednat o typ pohledávky „zajištěná nejen majetkem dlužníka“ (53).

Příhláška pohledávky

Pohledávka č. 1

Typ pohledávky: nezajištěná - jednotlivě

Výše jistiny (Kč): 0,00

06 Důvod vzniku:

07 Vykonatelnost:

08 Příslušenství:

Celková výše pohledávky: 0,00

9 Vlastnosti pohledávky:

Podřízená: ne ano

Peněžita: ne ano

Podmíněná: ne ano

Splatná: ne ano

Pohledávka: v Kč v cizí měně

10 Další okolnosti:

54 Celková výše přihlášených pohledávek (Kč):	0,00
55 Celková výše nezajištěných pohledávek (Kč):	0,00
56 Celková výše zajištěných pohledávek (Kč):	0,00
57 Počet pohledávek:	
58 Počet vložených stran:	

Věřitel prohlašuje, že údaje v přihlášce jsou pravdivé.

Obrázek č. 2: Příhláška pohledávky 2. část (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 52)

Mezi nejdůležitější náležitosti patří uvedení **důvodu vzniku přihlašované pohledávky a výše jistiny**. Je-li pohledávka **vykonatelná**, uvede věřitel v přihlášce pohledávky skutečnosti osvědčující její vykonatelnost a prokáže ji veřejnou listinou. Pokud je požadováno po dlužníkovi **příslušenství**, musí se uvést jeho druh, výše a způsob jeho výpočtu. **Celková výše pohledávky** poté představuje součet výše jistiny a výše příslušenství. Pohledávka musí být vyčíslena **v korunách českých** (21) (53).

Pohledávka může být **podřízená**. Taková pohledávka musí být dle smlouvy uspokojena až poté, co se uspokojí jiná pohledávka případně ostatní pohledávky dlužníka. Jedná-li se o **nepeněžitou** pohledávku, je nutné zapsat částku, na kterou je nepeněžitá pohledávka vyčíslena. Věřitel dále uvede **podmíněnost** pohledávky. V případě, že je pohledávka podmíněná, věřitel musí popsat druh podmínky. U **splatné** pohledávky se vyplní od kdy je splatná a částka, pro kterou od tohoto data splatnost nastala. Je-li pohledávka **v cizí měně**, musí dojít k jejímu přepočtu kurzem České národní banky v den zahájení

insolvenčního řízení nebo v den splatnosti, pokud je již pohledávka po splatnosti (21) (53). U zajištěných pohledávek je nutné doložit smlouvu dokládající zajištění pohledávky. Věřitel uvede typ zajištění, datum vzniku zajištění; majetek, jenž je předmětem zajištění; případně ručitele, kterým je pohledávka zajištěna. V případě existence písemné dohody o pořadí uspokojování zajištěných věřitelů bude tato písemná dohoda součástí příloh (21) (53).

59 Seznam příloh:	
Povinné přílohy:	
1. Je-li věřitel právnická osoba - výpis ze zahraničního obchodního rejstříku nebo obdobného registru, pokud nelze tuto skutečnost ověřit podle zákona o základních registrech v příslušném registru. 2. Kopie smluv, soudních nebo jiných rozhodnutí a dalších listin dokládajících údaje uvedené v přihlášce pohledávky. 3. Je-li věřitel zastoupen na základě plné moci a plná moc není založena ve spise – plná moc. 4. Nabyli-li věřitel pohledávku postoupením nebo obdobným způsobem po zahájení insolvenčního řízení anebo v posledních 6 měsících před zahájením insolvenčního řízení – čestné prohlášení o tom, kdo je jeho skutečným majitelem podle jiného právního předpisu, včetně uvedení důvodu, pro který se podle jiného právního předpisu považuje za skutečného majitele.	
<input type="button" value="Vložit elektronickou přílohu"/>	
Zde uveďte veškeré přílohy, které jsou k přihlášce přikládány v listinné podobě:	
1	<input type="text"/> <input type="button" value="+"/> <input type="button" value="-"/>

Obrázek č. 3: Přihláška pohledávky 3. část (Zdroj: 52)

Do seznamu příloh vloží věřitel veškeré dokumenty osvědčující skutečnosti uvedené v přihlášce.

Podpisem stvrzuje:	
60 V <input type="text"/>	Dne <input type="text"/>
☒ Věřitel ☐ Zástupce	
Způsob doručení přihlášky pohledávky na soud:	
☒ Listinná podoba ☐ Datová schránka/e-mail ☐ ePodatelna MSp	

Obrázek č. 4: Přihláška pohledávky 4. část (Zdroj: 52)

Přihlášku pohledávky je potřeba podepsat. Možnost podpisu má buď věřitel, nebo zástupce věřitele. Zástupcem věřitele může být fyzická osoba nebo právnická osoba. Doručení přihlášky pohledávky může proběhnout několika způsoby. Listinná podoba přihlášky pohledávky musí obsahovat 2D kódy, které jsou nedílnou součástí samotné přihlášky a doručují se spolu s formulářem pohledávky na soud. Přihláška pohledávky může být doručena na soud i formou e-mailu nebo datové schránky. Pokud věřitel disponuje uznávaným elektronický podpisem, je možné doručit soudu přihlášku pohledávky formou aplikace ePodatelna Ministerstva Spravedlnosti ČR (53).

Dle § 184 IZ může vzít věřitel již přihlášený v insolvenční řízení přihlášku pohledávky zpět. Insolvenční soud vydá rozhodnutí, jehož právní mocí účast věřitele v insolvenčním řízení končí (21).

Přezkoumání a popření přihlášených pohledávek

Jedná-li se o oddlužení, k přezkoumání dojde u insolvenčního správce. Přezkumnému jednání se věnuje IZ v § 178 až po § 182. Pokud dojde při přezkumném jednání ke zjištění, že skutečná výše přihlášené pohledávky činí méně než 50 % přihlášené částky, nepřihlíží se k ní. Navíc může být věřiteli soudem uložena povinnost zaplatit ve prospěch majetkové podstaty částku, o kterou přihlášená pohledávka převýšila rozsah, ve kterém byla zjištěna (21) (59). Přihlášené pohledávky může insolvenční správce popřít z důvodu jejich pravosti, výše a pořadí tak, jak je uvedeno v § 192 IZ. Dle § 200 IZ může pohledávku popřít také věřitel, jedná-li se o pohledávku jiného věřitele. Avšak popření musí mít stejné náležitosti jako žaloba dle OSŘ, nelze měnit důvody popření a soud nemůže vyzvat věřitele k opravě případných nedostatků. Věřitel musí tedy vše podat správně napoprvé, neboť v opačném případě nemá možnost pochybení napravit (21).

Na základě rozhovoru s insolvenčním správcem bylo zjištěno, že insolvenční správce nevyzývá často věřitele k doplnění či opravě pohledávky. Pokud je pohledávka alespoň částečně přezkoumatelná, dle insolvenčního soudu ji insolvenční správce má přezkoumat a případné spory se řeší prostřednictvím incidenčních žalob na určení pohledávky (59). Dle § 185 IZ může insolvenční soud pohledávku odmítnout rozhodnutím, pokud nastala v průběhu insolvenčního řízení skutečnost, na základě které se podle IZ k přihlášené pohledávce či přihláše pohledávky nepřihlíží. V rámci insolvenčního řízení se tato pohledávka neuspokojuje (21) (59).

Pokud insolvenční správce popírá pravost a výši nevykonatelné pohledávky, tíží jej důkazní břemeno. Insolvenční správce může popřít i vykonatelnou pohledávku co do pravosti a výše, ale musí podat žalobu a v incidenčním sporu unést důkazní břemeno. V případě, že insolvenční správce popírá jen pořadí (tedy pohledávka má dle něj jiné pořadí, než tvrdí věřitel), vždy podává žalobu věřitel bez ohledu na vykonatelnost (59).

Důsledky nepřihlášení pohledávky

Věřitel nemusí přihlásit svou pohledávku. Pokud pohledávka nebyla přihlášena do insolvenčního řízení, odpis této pohledávky není daňově účinný, s výjimkou § 8c ZRDP a věřitel nemůže očekávat žádné plnění pohledávky (59).

3.6 Účetní, daňové a ekonomické hledisko pohledávek

Pokud dlužník neplní své povinnosti, doporučuje autorka této bakalářské práce vytvořit podnikatelům **zákonné opravné položky** v souladu se ZDP. V případě rozhodnutí o úpadku dlužníka je možné vytvořit zákonné opravné položky dle § 8 ZRDP, tedy až do 100 % hodnoty pohledávky. Věřitel C zaúčtuje zákonné opravné položky na vrub účtu 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti, čímž si sníží základ daně. Jedná-li se o nedobytné pohledávky a podnikatel si je vědom neuspokojení své pohledávky v budoucnu, je možné si nedobytné pohledávky daňově odepsat, a tak snížit základ daně. V opačném případě odepisované pohledávky nesnižují základ daně. Daňový odpis lze uplatnit u věřitele C. U věřitele A i B poskytujících bankovní služby, především úvěry, lze dle § 5 ZRDP tvořit zákonné opravné položky k nepromlčeným pohledávkám z úvěrů. Jedná se však o problematiku bank a jiných finančních institucí, která není předmětem této práce.

Všem třem věřitelům autorka práce zároveň doporučuje tvořit **účetní opravné položky**. Tvorba těchto opravných položek není daňově účinná, avšak pokud dojde k jejich zavedení na základě interní směrnice, zobrazí věrný a poctivý obraz skutečnosti a budou zahrnuta všechna rizika a ztráty (např. přechodné snížení hodnoty pohledávky). Účetní opravné položky se účtují na vrub účtu 559 – Tvorba a zúčtování ostatních opravných položek v provozní činnosti.

Ekonomické hledisko věřitele C v analytické části ukazuje, že věřitel je spíše v optimu. Problém je pouze u doby obratu. Doba obratu pohledávek roste, což není dobré a věřitel C by se měl více věnovat dlužníkům, kteří pravděpodobně neplatí své závazky tak, jak by měli. Doba obratu závazků by měla být delší než doba obratu pohledávek. Z výsledků vyplývá opak. Může to znamenat platební neschopnost věřitele.

3.7 Dopady koronavirové krize na věřitele

Ekonomická situace nejen v České republice, ale i ve světě je nelehká. Důvodem je pandemie zvaná Covid - 19. Důsledkem tohoto celosvětového problému je řešení situací, s kterými se musí každý stát potýkat. Jedna ze situací v České republice je také řešení insolvence a splácení měsíčních splátek dlužníky v rámci insolvenčního řízení. Na webových stránkách <https://www.justice.cz/>, které spravuje Ministerstvo spravedlnosti se uvádí různé možnosti řešení splácení měsíčních splátek dlužníky.

Pokud bylo **insolvenční řízení zahájeno před novelou insolvenčního zákona**, která nabyla účinnosti 1.6.2019, může soud rozhodnout o změně rozhodnutí o schválení oddlužení, jestliže se podstatně změnilы okolnosti, které jsou rozhodující pro výši a další trvání stanovených měsíčních splátek. Soud vyhoví takové žádosti dlužníka jen v případě splnění striktních podmínek (55). Pro **insolvenční řízení po novele insolvenčního zákona**, která nabyla účinnosti 1.6.2019, platí, že dlužník může dle § 398 odst. 5 IZ požádat soud o změnu výše měsíčních splátek z důvodu změny poměrů. Neschopnost dlouhodobě splácet měsíční splátky při aktuální výši těchto splátek by znamenala, že soud by této žádosti vyhověl. Soud také může na návrh dlužníka přerušit průběh oddlužení až na 1 rok, avšak přerušeni lze povolit pouze jednou. Pro dlužníka to tedy znamená nesplácení měsíčních splátek věřitelům po tuto dobu. Avšak nadále by musel dlužník platit odměny insolvenčnímu správci ve snížené 30% výši a náhradu hotových výdajů (21) (55).

Dne 31.3.2020 vláda schválila návrh zákona, **tzv. lex covid justice**, který by měl chránit osoby účastnící se soudních řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby v této nelehké situaci. Součástí tohoto návrhu Ministerstva spravedlnosti je následující: insolvenční řízení před novelou insolvenčního zákona se nezruší z důvodu neplnění splátkového kalendáře v důsledku situace spojené s onemocněním Covid - 19. I když dlužník splatí méně než 30 % hodnoty pohledávek, bude možné mu přiznat osvobození od neuspokojených pohledávek. Při změně výše splátek nebude vyžadováno po dlužníkovi splacení pohledávek alespoň 50 % věřitelům (56). Návrh byl schválen vládou dne 9.4.2020 a dne 24.4.2020 nabyl účinnosti zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu.

Dle insolvenčního správce „koronavirová“ situace ovlivní všechny, včetně insolvenčních správců. Kvůli situaci jsou zrušeny všechny soudní roky, neprobíhají schůzky s dlužníky a jsou uzavřeny provozovny insolvenčních správců (57). Insolvenční správce také uvádí, že věřitel by o své peněžní prostředky v rámci uspokojování pohledávek v insolvenčním řízení nepřišel. Pokud by bylo oddlužení přerušeno, pouze by se splácení měsíčních splátek oddálilo (57).

S ohledem na pravděpodobné krátké trvání této situace nelze předpokládat, že by měla „koronavirová“ krize výrazné dopady na insolvenční řízení. Jestliže dlužník plní své povinnosti průběžně, snaží si udržet zaměstnání, plnil podmínky před krizí a obnoví splácení po krizi, krátkodobý výpadek příjmů nemůže mít fatální dopady na splnění podmínek pro osvobození od neuhrazení zbytku pohledávek. I když budou mít dlužníci v této situace potíže, lze předpokládat, že krizi zvládnou, neboť mají 5 let, případně 3 roky, na splnění podmínek oddlužení (57).

3.8 Zhodnocení návrhů řešení a vyjádření insolvenčního správce

Dle veřejně dostupných informací lze předpokládat, že věřitelé prověřují své klienty a v případě insolvenčního řízení dlužníka usilují o co nejvyšší uspokojení svých pohledávek. Dle názoru autorky této práce se však věřitelé mohou zlepšit především z hlediska vymáhání a zajištění pohledávek. Prvotně je v rámci této práce navrženo věřitelům (ještě před poskytnutím služeb) prověřit své potencionální klienty na různých informačních portálech, které jsou bezplatné (s výjimkou centrálního registru dlužníků). CERD je možné používat za poplatek, avšak lze v něm sledovat nejen dlužníky a jejich závazky, ale také závazky samotného věřitele. Insolvenční rejstřík je vhodné používat často, neboť přehlednutí rozhodnutí o úpadku dlužníka znamená pro věřitele nepodání přihlášky v dané lhůtě, a tím také neuspokojení pohledávky v rámci insolvenčního řízení dlužníka.

Autorka této bakalářské práce doporučuje věřitelům A i B zasílat upomínky, případně telefonicky upomínat dlužníka. Pokud dlužník nejeví zájem o možnou změnu splátkového kalendáře nebo konsolidace, jeví se v tomto případě výhodným pohledávku postoupit nebo získat exekuční titul a vymáhat pohledávku soudně v rámci exekuce. Věřitelům se doporučuje zkrátit časový interval mezi dobou splatnosti a první upomínkou. Z doby obratu pohledávek věřitele C vyplývá, že dlužníci jsou pravděpodobně v platební neschopnosti. U věřitele A i B se jeví výhodné ještě před sjednáním smlouvy o poskytnutí služby zajistit pohledávku zástavním právem nebo ručením. V budoucnu to pro ně může znamenat vyšší a přednostní uspokojení pohledávky v rámci insolvenčního řízení oproti nezajištěným věřitelům. Zajistit dluh lze také smluvní pokutou, kterou autorka této práce doporučuje věřiteli C dále uplatňovat.

Pokud mimosoudní vymáhání pohledávek není úspěšné, je vhodné vymáhat pohledávky soudní cestou a získat exekuční titul. Všem třem věřitelům bylo navrženo využití elektronického formuláře, díky čemuž mohl být vydán soudem elektronický platební rozkaz. Tato forma nalézacího řízení je rychlá a je finančně výhodnější, pokud se jedná o pohledávku v hodnotě do 1 milionu korun. V opačném případě se zahájí občanské soudní řízení, kde jsou poplatky za jeho zahájení vyšší. Exekuční řízení považuje autorka za velmi výhodné, neboť všechny náklady s ním spojené hradí dlužník, pokud však není sjednána smluvní odměna mezi exekutorem a oprávněným. Jestliže věřitelé zjistí úpadek dlužníka, je nutné podat včas přihlášku pohledávky insolvenčnímu soudu, neboť jinak nemá věřitel nárok na uspokojení své pohledávky. Náležitosti přihlášky pohledávky jsou popsány v samotné kapitole.

Věřitelům bylo v rámci této práce doporučeno tvořit účetní opravné položky, zákonné opravné položky a jednorázový odpis pohledávek. Díky tvorbě zákonných opravných položek lze snížit základ daně až o 100 % rozvahové hodnoty pohledávky, stejně jako u jednorázového odpisu.

Z analytické části vyplývá, že věřitelé již používají konkrétní opatření pro vyšší uspokojení jejich pohledávek. Nicméně návrhy uvedené výše považuje autorka této práce za předmětné, neboť uspokojení pohledávek může tak být pro věřitele v budoucnu vyšší. V poslední kapitole návrhové části jsou popsány dopady „koronavirové“ krize na insolvenční řízení, věřitele a insolvenční správce.

Insolvenční správce se domnívá, že navržená řešení by mohla věřitelům pomoci při vymáhání jejich pohledávek. Bezpochyby celou řadu opatření již věřitelé činí, ale je nutné důsledně pracovat s každým dlužníkem a s každou pohledávkou, kterou věřitel za dlužníkem eviduje. Insolvenční správce by osobně pohledávky nepostupoval tak masivně, jako jeden z věřitelů, kterého však k postupování pohledávek nutí zákonná opatření. Při postoupení pohledávky je nutné hledat nejvýhodnějšího kupujícího a vhodně zvolit okruh pohledávek, které se postupují tak, aby se zamezilo vyvedení potenciálně snadno dobytých pohledávek za nepřiměřenou cenu (59).

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo doporučit opatření pro věřitele, jimiž se mohou vyhnout problémovým pohledávkám. Dále se práce zabývala jednotlivými postupy v případech, kdy dlužník neplní své závazky. Práce se také zaměřila na způsoby získání co největšího uspokojení pohledávek, jestliže se jejich dlužník dostane do oddlužení.

Prvním dílčím cílem bylo vymezení základních teoretických pojmů z hlediska právního, účetního, daňového a ekonomického. Z právního hlediska byl popsán vznik pohledávek, způsoby zajištění pohledávek a jejich vymáhání. Insolvenční řízení je objasněno také, neboť je stěžejní pro tuto práci. Z účetního a daňového hlediska je charakterizována tvorba zákonné opravné položky, odpisu pohledávek a opravného daňového dokladu. V závěru teoretické části práce jsou definovány vybrané ekonomické ukazatele.

V analytické části jsou představeni vybraní věřitelé a zobrazeno jejich uspokojení v rámci insolvenčního řízení vedeného na vybrané dlužníky. Poté je popsán postup po přihlášení jejich pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka, a to z hlediska zajištění, postoupení a u jednoho z věřitelů i zaúčtování pohledávky. Ekonomické hledisko se zaměřuje na výpočet vybraných ekonomických ukazatelů a také na dopad insolvence dlužníka na věřitelovu činnost.

V návrhové části práce jsou uvedena doporučení pro vybrané věřitele, jak předcházet vzniku problémových pohledávek za pomoci různých informačních portálů. Autorka této bakalářské práce považuje za důležité používat zejména portály jako je veřejný a insolvenční rejstřík, ARES a centrální registr dlužníků. Dále navrhuje zajistit pohledávky zástavním právem, ručením a smluvní pokutou. Pokud dlužník neplní své závazky, věřitel může vymáhat své pohledávky vlastními silami, jako je upomínání a postoupení pohledávky. Postoupení a zajištění pohledávky je považováno za důležité zejména z hlediska případné insolvence dlužníka, kdy věřitel má díky zajištění vyšší možnost uspokojení pohledávky v budoucnu. Díky postoupení přebírá všechna práva a povinnosti spojené s pohledávkou třetí strana, včetně rizika neúspěchu a nákladů na vymáhání pohledávky. Jestliže mimosoudní vymáhání není účinné, je v této bakalářské práci doporučeno podat návrh soudu na zahájení řízení nalézacího a následně vykonávacího (exekučního). Dle tabulek vytvořených autorkou práce lze porovnat poplatky za návrh na elektronický platební rozkaz, na vydání rozhodnutí soudu

a za náklady exekuce. Návrh na elektronický platební rozkaz se mezi ostatními návrhy jeví jako nejvýhodnější možnost, a to pro jeho rychlost, náklady a vyřízení v elektronické podobě. Jestliže se dlužník dostane do insolvence, bylo v rámci této práce doporučeno věřiteli podat včas dle rozhodnutí soudu přihlášku pohledávky. V opačném případě je jisté neuspokojení pohledávky. Z hlediska účetního a daňového je autorkou této práce považována za důležitou tvorbu zákonných a účetních opravných položek. V návrhové části jsou také uvedeny dopady „koronavirové“ krize nejen na věřitele, ale také na činnost insolvenčních správců.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- (1) LORENC, Miroslav. Závěrečné práce - metodika. *Lorenc.info* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <https://lorenc.info/zaverecne-prace/metodika.htm>
- (2) MRKOSOVÁ, Jitka. *Účetnictví 2019: učebnice pro SŠ a VOŠ*. 1. vydání. Brno: Edika, 2019. Daně a účetnictví (Edika). ISBN 978-80-266-1403-6.
- (3) Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ze dne 1. ledna 2014.
- (4) NOVOTNÝ, Petr, Monika NOVOTNÁ, Petra BUDÍKOVÁ, Jitka IVIČIČOVÁ, Kristina KEDROŇOVÁ, Ilona ŠTROSOVÁ a Monika ŠTÝSOVÁ. *Smluvní právo*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-271-0609-7.
- (5) JANKŮ, Martin. *Nové občanské právo v kostce: (stručný úvod)*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-516-9.
- (6) DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Daňová řada. ISBN 978-80-7357-599-1.
- (7) PELIKÁN, Martin. *Zajištění a utvrzení dluhu v praxi*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-192-7.
- (8) KINDL, Milan. *Zajištění a utvrzení dluhů*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2016. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-291-5.
- (9) PERTHEN, Ervín. *Správa a vymáhání pohledávek v praxi*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Právo prakticky. ISBN 978-80-7478-952-6.
- (10) *Veřejný rejstřík a sbírka listin* [online]. [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>
- (11) *Živnostenský rejstřík* [online]. [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://www.rzp.cz/>
- (12) Podmínky provozu. *ARES - ekonomické subjekty* [online]. [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: https://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz

- (13) Nápořěda. *Insolvenční rejstřík* [online]. [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=NAPOVEDA>
- (14) WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-298-1.
- (15) JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3.2019: Kniha II*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-369-5.
- (16) Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ze dne 4. prosince 1963.
- (17) Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení ze dne 1. listopadu 1994.
- (18) WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.
- (19) JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.4.2019: Kniha V*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-378-7.
- (20) Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti ze dne 28. února 2001.
- (21) Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) ze dne 30. března 2006.
- (22) MÜLLEROVÁ, Libuše a Michal ŠINDELÁŘ. *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. První vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-5806-0.
- (23) BŘEZINOVÁ, Hana. *Účetní předpisy pro podnikatele: (zákon o účetnictví, prováděcí vyhláška k zákonu, České účetní standardy): komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-064-7.

- (24) HRUŠKA, Vladimír. *Účetní manuál pro podnikatelské subjekty, aneb, Průvodce účetními operacemi a účetní závěrkou*. První vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-5805-3.
- (25) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ze dne 12. prosince 1991.
- (26) CHALUPA, Rostislav, Jiří KADLEC, Jana PILÁTOVÁ et al. *Abeceda účetnictví pro podnikatele ...* Olomouc: ANAG, 2003. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7554-250-2.
- (27) Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ze dne 1. dubna 2004.
- (28) *Účetnictví podnikatelů 2019: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2019*. Praha: ASPI, 2007. Meritum (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-271-1.
- (29) STROUHAL, Jiří. *Účetní souvztažnosti podnikatelských subjektů*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Účetnictví (Wolters Kluwer). ISBN 978-80-7552-991-6.
- (30) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ze dne 20. listopadu 1992.
- (31) Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů ze dne 20. listopadu 1992.
- (32) INSOLVENČNÍ SPRÁVCE. *Rozhovor*. 18.11.2019.
- (33) KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.
- (34) KUBÍČKOVÁ, Dana a Irena JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-538-1.
- (35) KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. ISBN 978-80-7380-646-0.

- (36) BARTOŠ, V. *Finanční analýza a plánování [přednáška]*. Brno: VUT Fakulta podnikatelská 2019.
- (37) Insolvenční rejstřík. *Justice* [online]. b.r. [cit. 2019-10-25]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>
- (38) Odpis nedobytné pohledávky. *Portál.Pohoda.cz* [online]. b.r. [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/odpis-nedobytno-pohledavky/>
- (39) *Sbírka listin: Výroční zpráva 2016* [online]. b.r. [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>
- (40) *Sbírka listin: Výroční zpráva 2017* [online]. b.r. [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>
- (41) *Sbírka listin: Výroční zpráva 2018* [online]. b.r. [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>
- (42) Vyhledávání v registru, přístup do registru dlužníků. *Centrální registr dlužníků* [online]. b.r. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.centralniregistrdluzniku.cz/vyhledavani-v-registru.htm>
- (43) Základní ceník Centrálního registru dlužníků České republiky. *Centrální registr dlužníků* [online]. b.r. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.centralniregistrdluzniku.cz/doc/pricelist.htm>
- (44) Základní informace pro bankovní sektor. *Centrální registr dlužníků* [online]. b.r. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.centralniregistrdluzniku.cz/zakladni-informace-pro-banky.htm>
- (45) Slovníček insolvenčních pojmů. *Justice.cz: Insolvence* [online]. b.r. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/slovník-insolvencnich-pojmu/>
- (46) *Všeobecné podmínky: Věřitel C*. 2020.
- (47) *Sazebník poplatků: Věřitel A*. 2019.

- (48) *Ceník pro půjčku: Věřitel B.* 2019.
- (49) EPlatební rozkaz. *EJustice* [online]. b.r. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/ejustice/platebni-rozkaz.html>
- (50) Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ze dne 5. prosince 1991.
- (51) Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem ze dne 5. září 2001.
- (52) Formuláře: Přihláška pohledávky. *Insolvenční rejstřík* [online]. b.r. [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>
- (53) Formuláře: Pokyny k vyplnění přihlášky pohledávky. *Insolvenční rejstřík* [online]. b.r. [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>
- (54) Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí. EXEKUTORSKÁ KOMORA České republiky [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>
- (55) Změna splátkového kalendáře v nouzovém stavu. *Justice.cz: Insolvence* [online]. 30.03.2020 [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/zmeny-splatkoveho-kalendare-v-nouzovem-stavu/>
- (56) Tzv. lex covid justice přináší ochranu podnikatelů před insolvencí, možnost prominutí zmeškání soudních lhůt nebo zastavení některých exekucí. *Justice.cz* [online]. 31.03.2020 [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/?clanek=tzv-lex-covid-justice-prinasi-ochranu-podnikatelu-pred-insolvenci-moznost-prominuti-zmeskani-soudnich-lhut-nebo-zastaveni-nekterych-exekuci>
- (57) INSOLVENČNÍ SPRÁVCE. *E-mailová komunikace.* 7.4.2020.

(58) Vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif).

(59) INSOLVENČNÍ SPRÁVCE. *Rozhovor*. 29.4.2020.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

§	paragraf
s.	strana
ObčZ	zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník
ZDP	zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
ZoÚ	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
ZRDP	zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů
ZDPH	zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
EŘ	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti
IZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) ze dne 30. března 2006

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Formy rozhodnutí dle OSŘ (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 15, s. 469)	26
Graf č. 2: Analýza likvidity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)	56

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Přihláška pohledávky 1. část (Zdroj: 52).....	69
Obrázek č. 2: Přihláška pohledávky 2. část (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 52).....	70
Obrázek č. 3: Přihláška pohledávky 3. část (Zdroj: 52).....	71
Obrázek č. 4: Přihláška pohledávky 4. část (Zdroj: 52).....	71

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Doporučené rozmezí hodnot likvidit (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 36)	36
Tabulka č. 2: Přehled pohledávek uplatněných v insolvenčním řízení vybraných dlužníků (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)	42
Tabulka č. 3: Průměrná výše pohledávek a jejich uspokojení (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)	43
Tabulka č. 4: Uspokojení věřitele A (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)	44
Tabulka č. 5: Uspokojení věřitele B (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)	45
Tabulka č. 6: Uspokojení věřitele C (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)	46
Tabulka č. 7: Postoupené pohledávky věřitele A (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37)	47
Tabulka č. 8: Zajištěná pohledávka věřitele B (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 37) ..	49
Tabulka č. 9: Účtování pohledávek věřitele C (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 32, 37)	50
Tabulka č. 10: Údaje z účetních závěrek pro výpočet likvidity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)	54
Tabulka č. 11: Analýza likvidity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)	55
Tabulka č. 12: Údaje z účetních závěrek pro výpočet aktivity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)	56
Tabulka č. 13: Analýza aktivity (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 39, 40, 41)	57
Tabulka č. 14: Ceník služeb bankovního sektoru (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 44)	60
Tabulka č. 15: Ceník služeb pro věřitele C (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 43)	61
Tabulka č. 16: Poplatky za návrh na zahájení občanského soudního řízení, jehož předmětem je peněžité plnění (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 50)	65
Tabulka č. 17: Ceník elektronického platebního rozkazu (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 50)	65

Tabulka č. 18: Výše odměny notáře za sepis notářského zápisu (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 58).....	66
Tabulka č. 19: Odměna za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 51).....	67

SEZNAM VZORCŮ

Vzorec č. 1: Běžná likvidita (Zdroj: 34, s. 132)	35
Vzorec č. 2: Pohotová likvidita (Zdroj: 34, s. 134).....	35
Vzorec č. 3: Okamžitá likvidita (Zdroj: 36).....	35
Vzorec č. 4: Doba obratu pohledávek (Zdroj: 35, s. 74).....	36
Vzorec č. 5: Doba obratu závazků (Zdroj: 35, s. 74)	36
Vzorec č. 6: Výpočet předpokládaného uspokojení (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 32)	44
Vzorec č. 7: Výpočet konečného uspokojení (Zdroj: Vlastní zpracování dle: 32).....	44